

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Školní družina

Základní škola,
Hradec Králové,
tř. SNP 694

1	Identifikační údaje	4
1.1	Název ŠVP	4
1.2	Údaje o zařízení	4
1.3	Platnost dokumentu	4
2	Charakteristika zařízení	5
2.1	Poslání, vize a východiska	5
2.2	Projekty, aktivity, úspěchy	6
2.3	Spolupráce v regionu	6
2.4	Personální podmínky	7
2.5	Materiální podmínky	8
2.6	Ekonomické podmínky	9
2.7	Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví	9
3	Charakteristika ŠVP	12
3.1	Cíle vzdělávání	12
3.2	Délka vzdělávání a časový plán vzdělávání	13
3.3	Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	14
3.4	Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných	15
3.5	Podmínky pro přijímání uchazečů, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání	15
	Klíčové kompetence a jejich východiska	18
	Formy vzdělávání	19
4	Obsah vzdělávání	20
1.	MÍSTO, KDE ŽIJEME	20
	Náš domov, bydlení, bydliště	20
	Školní družina a škola	20
	Obec, město	21
	Knihovna	22
	Místní tradice	23
	Environmentální výchova	23
2.	JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	24
	Hra a rozvoj slovní zásoby	24
	Stolní a společenské hry	25
	Didaktické hry	25
	Říkanky, rýmy, pohádky a povídky	26
	Dětské hádanky, křížovky, labyrinty, rébusy, kvízy	26
	Společné hry, plány, dětský úspěch a neúspěch	27
3.	MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	28
	Hra a logické myšlení	28
	Matematika v praxi	28
	Finanční hospodaření	29
	Geometrie v praxi	30

4.	INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	30
	Rozvoj digitální gramotnosti dětí.....	30
	Informační a datová gramotnost	31
	Komunikace a kolaborace s IT technikou	32
	Tvorba digitálního obsahu	33
5.	ČLOVĚK A SPOLEČNOST	34
	Život a práce v lidské společnosti	34
	Nejsme všichni stejní.....	34
	Příbuzenské a mezigenerační vztahy	35
	Základy společenského chování.....	36
	Práva a povinnosti v dětské komunitě	37
	Mediální výchova	37
	Kultura a sport v životě dětí.....	38
6.	ČLOVĚK A PŘÍRODA	39
	Charakteristika ročních období a činností	39
	Živá a neživá příroda	40
	Ochrana životního prostředí, třídění odpadu.....	40
	Dětská encyklopedie – svět rostlin a zvířat	41
	Význam chráněných krajinných oblastí	42
	Voda, dar přírody	42
7.	ČLOVĚK A KULTURA	43
	Kultura, umění a estetika.....	43
	Hmotná a duchovní kultura v dětském kolektivu	44
	Návštěva muzea, galerie, filmu, divadla.....	45
	Časopis a kniha ve světě dětí	46
	Zvyky a tradice, svátky a oslavy.....	47
8.	ČLOVĚK A ZDRAVÍ	48
	Poznej své tělo, chraň zdraví své i druhých	48
	Výživa ve výchově ke zdraví.....	48
	První pomoc, záchranný integrovaný systém, lékárnička	49
	Zdraví tělesné, duševní i psychické.....	50
	Pohybové sportovní aktivity a pobyt venku	50
	Prevence dětských úrazů	51
9.	ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE.....	52
	Práce jako lidská činnost.....	52
	Základní pracovní dovednosti v běžném životě	53
	Obory lidské činnosti a jejich profesní uplatnění	53
	Organizace a plánování	54
	Dětská finanční gramotnost.....	55
	Začlenění průřezových témat	56

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP

Název ŠVP: Školní družina

1.2 Údaje o zařízení

Název zařízení: Základní škola, Hradec Králové, tř. SNP 694

Adresa zařízení: tř. SNP 694, Hradec Králové, 50003

Jméno ředitele školy: Mgr. Šárka Sýkorová

Jméno vedoucího vychovatele: Bc. Hana Malá

Kontakty: e-mail: skola@zssnp.cz, web: www.zssnp.cz

Koordinátor tvorby ŠVP: Mgr. Petra Jelinková

1.3 Platnost dokumentu

.....

ředitel školy

Mgr. Šárka Sýkorová

.....

Razítko školy

2 Charakteristika zařízení

2.1 Poslání, vize a východiska

Poslání zařízení:

Školní družina se ve své činnosti řídí zejména aktuálním znění vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. Výchova je společenský proces a tedy i výchovu ve školní družině je nutné chápat jako součást společenské reprodukce, nikoliv pouze jako sociální službu. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují. Hlavním posláním ŠD je zájmová činnost, rekreace a relaxace žáků, a také dohled nad žáky. Velký důraz klademe na pobyt dětí venku na čerstvém vzduchu. Z kapacitních důvodů jsou do družiny přednostně přijímáni žáci 1. - 3. třídy. Během pobytu ve školní družině mají žáci možnost navštěvovat velké množství zájmových kroužků organizovaných školou i kroužky mimoškolní.

Vize:

Ve školní družině chceme vytvořit bezpečné, přátelské a podnětné prostředí pro rozvoj osobnosti dětí, a to s respektováním jejich individuálních potřeb. Časové rozvržení uspořádání činností se řídí požadavky psychohygieny. Školní družina je místo, kde se děti mohou věnovat různorodým zájmovým činnostem nabízených vychovatelkami nebo spontánním hrám, pro které se samy rozhodnou. Tvořivá hra přispívá k zachování duševní vyrovnanosti, děti v ní rozvíjejí fantazii, samostatnost, řeší různé situace a navazují kontakty se svými vrstevníky. Školní družina poskytuje žákům možnost aktivně trávit volný čas venku a kompenzovat tak jednostrannou zátěž z vyučování. K pohybovým aktivitám mohou žáci využívat školní hřiště s domečkem a altánky, lesopark Háječek a dětská hřiště v blízkosti školy. Naším záměrem je, aby se dětem ve školní družině líbilo, aby byly veselé, spokojené a zároveň si nenásilnou formou osvojily nové dovednosti.

Dokumentace:

ŠVP pro školní družinu vychází z této dokumentace:

1. ŠVP pro ZŠ
2. zápisový lístek – písemná přihláška dětí do družiny, její součástí je písemné sdělení zákonných zástupců o rozsahu docházky a způsobu odchodů žáka,
3. Odhlášení ze ŠD - je nutno písemně vyrozumět vychovatelku daného oddělení,
4. Prohlášení rodičů – ve kterém zákonný zástupce žáka svým podpisem stvrzuje seznámení s VŘ ŠD,
5. třídní kniha – každé oddělení ŠD vede třídní knihu v systému BELLhop s přehledem výchovně vzdělávacích prací, odpočinkových činností a zápisu docházky dětí,

6. docházkový sešit – zápis dětí v ranní družině,
7. Vnitřní řád školní družiny,
8. Časově tematický (celoroční) plán ŠD,
9. Dlouhodobá koncepce ŠD,
10. Systém úrazové prevence,

2.2 Projekty, aktivity, úspěchy

Dlouhodobé projekty:

V naší družině probíhají dlouhodobé projekty v souladu s projekty základní školy. Navíc je každý měsíc zaměřen na určené téma vycházející z ročních období a právě probíhajících událostí.

Projekty jsou názorné, pestré. Děti samostatně sbírají materiály, besedují, instalují výstavy. Účastí na projektech rozvíjí nejen své znalosti, ale zároveň i emoční, sociální inteligenci a své místo ve společnosti. Spojení se skutečným světem jim přináší pocit smysluplnosti učení.

Mezinárodní aktivity:

Vychovatelky ze školní družiny připravují volnočasový program, zaměřený především na tradice naší země a na rozdílnost kultur ostatních zemí. Hry a činnosti, které rozvíjejí stránku estetickou, pohybovou a společenskou.

Úspěchy zařízení:

Snažíme se společně s dětmi vytvořit příjemné prostředí s nabídkou mnoha činností. Nastavovat hranice slušného chování, dávat prostor pro vlastní názor a řešení. Nezbytnou součástí úspěšné výchovy je nejen láska, ale i respektování osobnosti dítěte.

Mezi své úspěchy řadíme také účast a podporu akcí školy:

- Tvoření výrobků na vánoční jarmark
- Vystoupení na Mikulášské besídce
- Tvoření výrobků k zápisu prvňáčků

2.3 Spolupráce v regionu

Spolupráce s rodiči (zákonými zástupci):

Spolupráce s rodiči se neustále vyvíjí. Snažíme se je zapojit do akcí školní družiny i akcí školy.

- Výtvarné dílničky pro rodiče s dětmi (vánoční, velikonoční...)
- Workshopy
- Karneval
- Halloween
- Valentýnská party
- Havajská diskotéka
- Mikulášská besídka
- Sportovní aktivity

Spolupráce s dalšími subjekty:

- Zimní stadion (bruslení)
- CineStar (kino)
- Městská knihovna (besedy, workshopy)
- DDM (besedy)
- MŠ (vystoupení sboru)
- T – Bass (tanec)
- SZŠ (péče o chrup)
- FN HK (znalost čísel IZS, základní péče o pacienta)
- Hasiči (workshopy, besedy)

2.4 Personální podmínky

Počet ped. pracovníků celkem – 10

Počet ped. pracovníků na plný úvazek – 7

Charakteristika ped. sboru:

Jsme větší škola, výchova a vzdělávání zde probíhá za velmi úzké spolupráce všech pedagogických pracovníků v rámci I. i II. stupně. Pedagogický sbor pracuje pod vedením ředitelky školy, zástupců pro I. a II. stupeň, školní družinu řídí vedoucí vychovatelka.

Vychovatelky svou specializací i osobním zaměřením zajišťují žákům pestrou skladbu činností, jsou pro ně přirozenou autoritou. Uplatňují spravedlnost, trpělivost, tvořivost a důslednost. Při hodnocení výkonů a chování žáků jsou všímavé, taktní, respektují dětské potřeby, otevřeně hovoří o vzájemných nápadech i připomínkách.

Pedagožky ŠD aktivně spolupracují se všemi zaměstnanci školy, prioritně s učitelkami I. stupně. V případě onemocnění učitele jsou schopny zajistit potřebné suplování.

Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP):

Vedení školy klade přiměřený důraz na další vzdělávání pedagogických pracovníků formou akreditovaných kurzů. Prioritními oblastmi pro školní družinu jsou obecná i speciální pedagogika, psychologie, sociální výchova, moderní metody v didaktice předmětů a dále pak práce s výpočetní a komunikační technikou. Vychovatelky také využívají k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti samostudium.

2.5 Materiální podmínky

Vybavení zařízení a jeho podmínky:

Školní družina je místem, kde nejmladší žáci tráví svůj volný čas před začátkem výuky a odpoledne, před návratem domů, k rodičům. Naše škola se snaží poskytnout vhodné podmínky nejenom k zábavě, ale vytváří také ideální místo pro mladší i starší děti, které si zde mohou napsat domácí úkoly nebo tráví čas se svými vrstevníky v uvolněné atmosféře a příjemném prostředí.

Školní družina disponuje vlastním patrem nad školní kuchyní, kde probíhá ranní i odpolední vzdělávání ve čtyřech třídách. Dalších pět oddělení má zázemí v kmenových třídách, kde probíhá v dopoledních hodinách výuka. Třídy jsou dostatečně velké a vybavené pro rozvíjení různorodých dovedností dětí. Ve všech třídách je k dispozici audiovizuální zařízení.

Místnosti pro školní družinu jsou vybaveny certifikovaným funkčním nábytkem, který pojme velké množství společenských her, stavebnic, hraček, knih a dětských časopisů. Součástí je i kabinet s pomůckami a výtvarnými potřebami pro práci jednotlivých oddělení ve družině, nechybí sportovní vybavení. Žáci mohou využít i školní knihovnu.

Nelze opomenout také zábavný prostor, který je vybaven kvalitními omyvatelnými měkkými kostkami, před chladem od podlahy děti chrání termoizolační omyvatelné podložky.

Všechna oddělení mají v zimních měsících k dispozici malé a velké školní hřiště, které je součástí areálu školy.

Společně se snažíme o průběžné zlepšování celé školní družiny tak, aby si žáci družinu spojovali s relaxací a příjemně stráveným časem.

2.6 Ekonomické podmínky

Informace k úplatě:

Ve školní družině je po dohodě se zřizovatelem stanovena výše úplaty na celý školní rok (200,- Kč / měsíc), řídí se Směrnicí o úplatě ŠD. Platba probíhá na období I. a II. pololetí. Výši úplaty může ředitelka školy snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže:

- a) účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi,
- b) účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách,
- c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a tuto skutečnost ředitelce školy prokáže.

Údaj o snížení nebo prominutí poplatku je veden v dokumentaci žáka ve ŠD.

Škola umožňuje docházku žáků také pouze do ranní školní družiny, kdy je po dohodě se zřizovatelem stanovena výše úplaty na celý školní rok (60,- Kč / měsíc), řídí se Směrnicí o úplatě ŠD. Platba probíhá na období I. a II. pololetí. Výši úhrady může ředitelka školy snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže:

- a) účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi,
- b) účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách,
- c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a tuto skutečnost ředitelce školy prokáže.

Údaj o snížení nebo prominutí poplatku je veden v dokumentaci žáka ve ŠD.

Pokud za dítě není zaplacen příspěvek, hospodářka školy uvědomí vedoucí vychovatelku, která o tomto informuje ředitelku školy. Ředitelka školy může rozhodnout o případném vyloučení žáka ze ŠD. Úplata je prováděna bezhotovostním stykem na účet vedený u Komerční banky. Ve výjimečných případech, po dohodě, lze platbu v hotovosti uskutečnit u hospodářky školy, která vydá stvrzenku. Evidenci o platbách vede rovněž hospodářka školy. Při platbě může být přihlédnuto k dočasnému nevyužití zájmového vzdělávání (dlouhodobá nemoc) a to pouze v případě, že žák chybí dlouhodobě a jeho absence je lékařsky podložena. Případné přeplatky se vrací zákonným zástupcům žáka formou bezhotovostního styku na účet.

Poplatek za zájmové vzdělávání slouží na nákup pracovně technického materiálu, výtvarných potřeb, hraček, her a odměn. Částečně pak i k úhradě neinvestičních nákladů na ŠD.

Zdroje financování:

příspěvky zřizovatele na provoz
sponzorské dary

2.7 Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

Podmínky jsou zahrnuty ve VŘŠD, který po projednání a schválení pedagogickou radou vydává ředitelka školy. Žáci jsou s VŘ seznámeni vždy při první návštěvě ŠD ve školním roce vychovatelkou. Rodiče (zákonní zástupci) svým podpisem na zápisovém lístku dítěte stvrzují vlastní seznámení se řádem ŠD, který je na webových stránkách školy.

Pro činnost ŠD platí stejná ustanovení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (BOZP), jako ve školním řádu. Pokud pro svoji činnost využívá jiné učebny (např. tělocvičnu, cvičnou kuchyňku, dílnu...), řídí se příslušnými řády pro tyto učebny. Přihlášení žáci jsou poučeni o BOZP, o bezpečnosti před každými prázdninami a před každou konanou akcí. Poučení žáků je zapsáno do třídní knihy ŠD. Prostředí užívaných prostorů vyhovuje hygienickým normám. Pomůcky, hry a hračky splňují požadavky bezpečnosti.

Žáci jsou povinni dodržovat školní řád, řád ŠD, předpisy a pokyny školy k ochraně svého zdraví a bezpečnosti. Vychovatelka zajistí, aby všichni žáci byli poučeni o možném ohrožení svého zdraví a bezpečnosti při všech činnostech a aktivitách, kterých se zúčastní. Během pobytu ve školní družině nesmí žák sám opustit školní budovu nebo prostory, kde se nachází (zahrada, hřiště, sportovní hala). Žák je povinen okamžitě nahlásit vychovatelce úraz svůj nebo spolužáka. Drobné úrazy jsou zaznamenány v knize úrazů, která je umístěná v kanceláři školy a sděleny rodičům buď písemně, nebo telefonicky. Náhlá nemoc, bolest nebo nevolnost je telefonicky oznámena neprodleně zákonnému zástupci.

V případě úrazu jsou žáci opětovně poučeni o prevenci bezpečnosti. Žáci mají přísný zákaz nosit do školní družiny věci nebezpečné pro život a zdraví své a ostatních. Lékárnička první pomoci je umístěna ve sborovně ŠD.

Žáci jsou dále povinni dodržovat režim ŠJ a přesná hygienická pravidla (slušné stolování, ukázněnost, ohleduplnost k ostatním strážníkům).

Za pitný a stravovací režim zodpovídá vedoucí ŠJ, dle věkových a individuálních potřeb je pitný režim zajišťován v průběhu celého pobytu žáka ve ŠD (pokud v tomto nezabrání epidemiologická situace).

Psychosociální podmínky:

Ve školní družině je vytvářeno pohodové a příznivé sociální klima, ve vzájemné komunikaci panuje otevřenost a partnerství. Žáci jsou vedeni ke vzájemné úctě a toleranci, k empatii, spolupráci a pomoci druhému. Při všech činnostech jsou respektovány potřeby jedince. Činnost vychází ze zájmů účastníků a osvojování si toho, co má pro ně praktický smysl, co vede k praktické zkušenosti, vše je vedeno k všestrannému rozvoji dítěte. Náplň činností je věkově přiměřená, hodnocení žáků je motivující a respektující individualitu účastníků.

Činnosti jsou zaměřené i na problematiku ochrany před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy, především na škodlivost užívání návykových látek (alkohol, kouření, drogy, závislosti na telefonech a počítačích ...)

Účastníci vzdělávání ve školní družině se spolupodílejí na životě zařízení – společně plánují s paní vychovatelkou činnost, učí se sami řídit svoji činnost i činnost ostatních a provádějí následné hodnocení činnosti. Záměrem této oblasti je formování zdravě sebevědomých, vyrovnaných, pozitivně smýšlejících a tolerantních osobností.

3 Charakteristika ŠVP

3.1 Cíle vzdělávání

Obecné cíle:

Cílem výchovně vzdělávací činnosti je utvářet všestranně a harmonicky rozvinout tvůrčí osobnost s ohledem na biologický, psychický a sociální rozvoj.

Pro výchovu je zcela typická cílevědomost, která je charakterizována jednotlivými výchovnými cíli, které mohou mít různou míru obecnosti nebo konkrétnosti.

Dlouhodobé cíle:

Základním obecným i dlouhodobým cílem školní družiny je smysluplné využití volného času, jako prostředku pro seberealizaci dítěte. Školní družina poskytuje místo pro to naučit děti hospodařit se svým časem a umět jej využívat. Školní družina dbá o osobnostní rozvoj, rozvoj komunikačních a sociálních dovedností.

Konkrétní cíle:

Z těchto obecných cílů vyvozujeme cíle konkrétní, které mohou být různě zaměřené:

- Umožnit žákům smysluplné trávení volného času skrze konkrétní zájmové aktivity
- Zajistit prostor pro odreagování a uvolnění se
- Udržovat fyzické i psychické zdraví, upevňovat základní hygienické návyky
- Pěstovat schopnost kooperace, pomáhat si navzájem, umět pomoci slabšímu
- Utužovat přátelské vztahy, rozvíjet komunikační dovednosti
- Vytvářet zdravý vztah k přírodě a ke svému životnímu okolí
- Zajistit návyky péče o svůj majetek i o majetek školní družiny, základní návyky péče o pořádek
- Rozvoj všeobecného přehledu

3.2 Délka vzdělávání a časový plán vzdělávání

Délka vzdělávání a charakteristika časového plánu:

Vzdělávání ve školní družině při ZŠ SNP je tříleté, pokrývá tedy 1. až 3. ročník prvního stupně.

V oblasti personální:

Vzdělávání ve školní družině zajišťuje celkem 10 plně kvalifikovaných vychovatelek, včetně vedoucí vychovatelky. Každá z vychovatelek umí vytvořit příznivé podmínky pro širokou škálu zájmových aktivit. Umí děti motivovat k různorodým činnostem a podporovat jejich zájem o různé oblasti volnočasového vzdělávání. Taktéž disponují organizačními schopnosti a dále se vzdělávají.

V oblasti materiální:

Školní družina disponuje vlastním patrem nad školní kuchyní, kde probíhá ranní i odpolední vzdělávání ve čtyřech třídách. Dalších pět oddělení má zázemí v kmenových třídách, kde probíhá v dopoledních hodinách výuka. Třídy jsou dostatečně velké a vybavené pro rozvíjení různorodých dovedností dětí. Ve všech třídách je k dispozici audiovizuální zařízení. Součástí samostatného patra školní družiny je i herna vybavená molitanovými kostkami. V prostorách prvního stupně – kde probíhá odpolední družina pěti dalších oddělení – je taktéž vybavená herna. Třídy jsou vybaveny bezpečným nábytkem, deskovými hrami, stavebnicemi, materiálem na výtvarnou činnost, domky pro panenky, knihami aj.

Všechna oddělení mají v zimních měsících k dispozici malé a velké školní hřiště, které je součástí areálu školy.

Každý rok se oddělení školní družiny dovybavují z rozpočtu školy novými hrami a materiálem na vyrábění.

V oblasti organizační:

Školní družina se rozděluje na ranní a odpolední. Ranní družina začíná v 6:30 a je pro děti k dispozici do 7:30, kdy se škola uzavírá. Otevřena jsou tři oddělení – dvě třídy, herna. Starší děti mají k dispozici otevřenou školní knihovnu. Program ranní družiny končí v 7:40, kdy jsou děti odvedeny na dopolední výuku.

Odpolední družina začíná nejdříve 10:45 v případě, že mají žáci ještě odpolední výuku. Vychovatelka je během jedné vyučovací hodiny odvede na oběd a následně s nimi jde ven, či při nepříznivém počasí stráví čas v oddělení školní družiny, a poté je odvádí na odpolední výuku, kde je předá učitelce či učiteli.

Dalším časem, kdy si vychovatelka vyzvedává děti, je 11:40.

Obědy tedy probíhají postupně v časech od 10:45-13:00. Stravování probíhá ve školní jídelně. Po obědě odchází děti v doprovodu vychovatelky do třídy školní družiny a následuje individuální program každé vychovatelky.

V průběhu odpoledne si rodiče mohou své potomky vyzvedávat v předem stanovených termínech: 12:00 – 13.30, 15:00 – 17:00.

V 13:30 odchází celá školní družina ven do 14:30. K pobytu venku je využíván lesopark v blízkosti školy, nedaleké veřejné hřiště a v zimních měsících také školní hřiště.

3.3 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami rozumíme osobu se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Vychovatelky individuální formou začleňují tyto jedince do kolektivu a prostředí ŠD. Samozřejmostí je součinnost vychovatelky s třídní učitelkou, v případě potřeby se školní psycholožkou či výchovnou poradkyní, znalost IVP a PLPP dítěte a především komunikace, spolupráce a shoda mezi rodinou žáka a školou.

Při zapojování žáků do jak výchovně vzdělávacích aktivit, tak do volnočasových aktivit vychovatelky respektují a přihlížejí k možnostem, dovednostem a schopnostem daného žáka - uplatňují individuální přístup, zvýšenou motivaci a pochvalu. Zvláštní důraz je kladen na zdravé klima skupiny – pozitivní vazby ve skupině, kooperaci, aj. tak, aby se žáci v prostředí ŠD cítili bezpečně.

Vzhledem k zaměření školy na výuku cizích jazyků dbají i vychovatelky v prostředí naší ŠD na rozvoj komunikačních schopností u cizinců a zařazení multikulturní výchovy do výchovně vzdělávacích činností.

V případě potřeby je žákům k dispozici asistent pedagoga a dle možností je snahou ŠD zajistit také speciální a kompenzační pomůcky (interaktivní tabule, IC technika, ...).

3.4 Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem rozumíme jedince, jehož schopnosti dosahují mimořádné úrovně oproti jeho vrstevníkům v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Při výchovně vzdělávacích aktivitách vychovatelky ŠD individuálním přístupem s ohledem na zbytek skupiny organizují doplňkové rozšiřující aktivity zaměřené na rozvoj tvořivosti, nadání a talentu těchto jedinců tak, aby byl žák co nejvíce stimulován, avšak nepřetížen.

Jedná se například o projektové činnosti, soutěže, výstavy prací dětí, aj. Žáci mají také během pobytu v ŠD k dispozici různé encyklopedie, edukační hry či zábavné pracovní listy a úkoly.

3.5 Podmínky pro přijímání uchazečů, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Podmínky pro přijímání uchazečů:

Zájmové vzdělávání ve ŠD je určeno především pro žáky prvního stupně základní školy. S ohledem na kapacitní možnosti přijímáme přednostně žáky 1. - 3. tříd. K pravidelné denní docházce mohou být po domluvě přijati i žáci vyšších ročníků 1. stupně a to za předpokladu, že nebude překročena kapacita 30 fyzicky přítomných žáků na oddělení. ŠD může vykonávat činnost pro účastníky, nebo účastníky a jejich zákonné zástupce i ve dnech pracovního volna.

ŠD není povinné ani nárokové zařízení.

Podmínky pro přijímání uchazečů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) zařazuje ŠD mezi školská zařízení pro zájmové vzdělávání dětí a mládeže. Školní družina se ve své činnosti řídí zejména vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v platném znění.

Ve ŠD je určen jako vedoucí zaměstnanec vedoucí vychovatelka, která zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností.

O přijetí účastníka k činnosti družiny ve formě pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti a další podobné činnosti spojené s pobytem mimo školu se rozhoduje na základě písemné přihlášky

- zápisního lístku (vnitřní dokument školy). Součástí přihlášky k pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka ze ŠD. Přijetím žáka se na něj vztahují veškerá práva a povinnosti dle vnitřního řádu ŠD.

Žáci jsou rozděleni do oddělení školní družiny, ta se naplňuje nejvýše do počtu 30 fyzicky přítomných žáků.

Do ŠD jsou žáci přednostně přijímáni v tomto pořadí:

- a) mladší žáci před staršími
- b) žáci s celotýdenní docházkou v plném režimu
- c) žáci dojíždějící z okolních měst a obcí
- d) žáci, u kterých je návštěva ŠD žádoucí ze sociálních důvodů
- e) ostatní

Do školní družiny může být žák přihlášen během celého školního roku, pokud není naplněna její kapacita.

Rodiče nebo jiní zákonní zástupci žáka přihlášeného k pravidelné docházce do ŠD sdělí písemně rozsah docházky žáka a způsob odchodu žáka ze ŠD, tyto údaje jsou zaznamenány na písemné přihlášce do ŠD a jsou závazné.

Omluvu nepřítomnosti žáka ve ŠD, odchylky od docházky žáka, odchod žáka s jinou osobou, nebo v jinou dobu než je uvedeno v písemné přihlášce s dodržáním stanovených časů odchodů, aby nebyla narušována činnost oddělení ŠD, sdělí rodiče ŠD písemně do zpráv KOMENS v Bakalářích.

Žáka smí vyzvedávat ze ŠD osoba mladší 18 let pouze s písemným souhlasem zákonného zástupce. Žák nemůže být propuštěn ze ŠD na základě telefonické domluvy. Žák může být propuštěn ze ŠD na základě aktuálního písemného potvrzení ve zprávách KOMENS v Bakalářích.

Pravidelná docházka žáků přihlášených do ŠD je vedena v systému BELLhop. Žáci 1. – 3. ročníků, kteří navštěvují pouze ranní ŠD, jsou evidováni rovněž v systému BELLhop. Ranní docházka žáků 4. a vyšších ročníků je zaznamenávána do Docházkových sešitů.

Podmínky ukončování vzdělávání:

Odhlásování žáků ze ŠD během školního roku lze provést na základě písemných žádostí zákonných zástupců žáka, a to pouze ze závažných důvodů (dlouhodobá nemoc, přestěhování, definitivní ukončení docházky).

Opakované nevyzvednutí žáka do 17,00 hodin může být důvodem k vyloučení ze ŠD.

Ředitel školského zařízení může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených vnitřním řádem ŠD rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka ze školní družiny. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení stanoví ředitel školského zařízení zkušební lhůtu, a to nejdéle na dobu jednoho roku. Dopustí-li se žák v průběhu zkušební lhůty dalšího zaviněného porušení povinností stanovených tímto vnitřním řádem, může ředitel školského zařízení rozhodnout o jeho vyloučení.

Podmínky průběhu vzdělávání:

Činnost ŠD je organizována s ohledem na věkové složení dětí. Výchovně vzdělávací práce a další činnosti ve školní družině probíhají podle rozvrhu činností a režimu, který schvaluje ředitel školy. Vyučovací jednotka ve výchovně vzdělávací práci ŠD je 60 minut. K činnosti ŠD je možné využívat učebny školy a venkovní veřejný prostor v okolí školy.

Režim dne je stanovený vždy s ohledem na psychohygienické podmínky. Žáci jsou podněcováni k vlastní aktivitě a kreativitě. Výchovně vzdělávací aktivity probíhají formou individuální, skupinové nebo frontální.

Po vyučování dochází k velkému poklesu výkonnosti. Žáci využívají spíše spontánní individuální aktivity. Po odpočinku navazují zájmové činnosti různého zaměření. Činnosti pohybového charakteru jsou zařazeny do venkovních aktivit.

Provozní doba ŠD

ranní - od 6.30 do 8.00 hodin (žáci průběžně přicházejí od 6.30 do 7.30 hodin)

odpolední – od 10.45, 11.40 do 17.00 hodin

Pro odchody žáků jsou stanoveny určité časy tak, aby nebyla narušována činnost oddělení. Rodiče nebo jiní zákonní zástupci si mohou vyzvedávat žáky od konce vyučování do 13.30 a od 15.00 hodin do 17.00 hodin. Písemně o tom informují vychovatelku na přihlášce do ŠD. Rodiče nevstupují do budovy ZŠ, čekají v prostoru u šaten.

Provoz ŠD končí v 17.00 hodin. Rodiče jsou povinni si své dítě vyzvednout v uvedenou dobu, pokud neodchází ve stanovenou dobu samo.

Klíčové kompetence a jejich východiska

Kompetence je souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Kompetence se vzájemně prolínají, děti je získávají od dětství.

I. Kompetence k učení

Dítě vybírá vhodné způsoby, vyhledává, třídí informace, samostatně pozoruje, experimentuje, dokončuje práci, posuzuje práci. Klade si otázky a hledá odpovědi. Poznává smysl a cíl učení, umí posoudit vlastní pokrok, podílí se na plánování, řízení a organizování vlastního učení.

II. Kompetence k řešení problémů

Dítě si všímá problémů, samostatně je řeší, započaté činnosti dokončí, ověřuje prakticky správnost řešení. Vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností.

Dítě kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopno je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů hodnotí.

III. Kompetence komunikativní

Dítě formuluje své myšlenky, naslouchá druhým, vyjadřuje své názory, ovládá řeč, komunikuje bez ostychu s dětmi i s dospělou osobou. Vyjadřuje své pocity řečí – kultivovaná komunikace. Umí vyjádřit vlastní prožitky, ústně reprodukovat slova, naslouchat a porozumět ve vztahu k osvojovaným tématům.

IV. Kompetence sociální a personální

Dítě se podílí na příjemné atmosféře v týmu, diskutuje, samostatně rozhoduje o svých činnostech, odpovídá za ně, dokáže se podílet i prosadit, respektuje ostatní. Třídí a vyhledává v dostupných materiálech potřebné informace, propojuje a využívá již dříve získané poznatky.

Podílí se na utváření příjemné atmosféry mezi blízkými osobami, přispívá k upevnování rodinných vztahů (rodič – dítě), využívá poznatků a zkušeností svých rodičů. Vytváří si představu o sobě samém. Rozpozná, co může a co ne, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu.

V. Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Dítě vyjadřuje kvality občana. Dítě se učí, plánuje, organizuje, řídí, hodnotí, odhaduje rizika svých nápadů, dbá na společenské chování, odpovědně přistupuje k činnosti. Využívá znalosti a zkušenosti získané v různých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Respektuje druhé, chrání tradice, orientuje se v základních aktivitách.

VI. Kompetence k trávení volného času

Dítě se orientuje v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmovou činnost dle svých vlastních dispozic, které dále rozvíjí v individuální činnosti i ve skupinách. Umí říci „ne“ na nevhodné aktivity. Prohlubuje své zájmy i záliby.

Formy vzdělávání

Vyhlaška o zájmovém vzdělávání stanovuje především následující formy činnosti školní družiny:

- a) příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činnost nespojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení – besídky, vystoupení, návštěvy divadelních a filmových představení, sportovní dny, výlety, exkurze, ... (Účastníky jsou přihlášení žáci ŠD, ale mohou se zúčastnit i rodinní příslušníci či další zájemci.)
- b) pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost - každodenní činnost přihlášených žáků v odděleních ŠD dle programu, popř. zájmové útvary zřizované ŠD (odpočinková činnost, příprava na vyučování, režimové momenty)
- c) průběžnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost - spontánní aktivity, četba, vycházky, ...
- d) osvětovou činnost včetně shromažďování a poskytování informací pro žáky v oblasti prevence sociálně-patologických jevů - dopravní výchova, zdraví, životní styl, ...
- e) individuální práci, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání žáků a pro práci s talentovanými jedinci
- f) nabídka spontánních činností, které jsou zahrnuty do denního režimu oddělení – hry v ranní družině, odpolední klidové činnosti, pobyt venku, ...

4 Obsah vzdělávání

1. MÍSTO, KDE ŽIJEME

Náš domov, bydlení, bydliště

1. Charakteristika

Žáci se v rámci aktivit ŠD seznamují s významem pojmů domov, bydlení a bydliště a o jejich důležitosti.

Společně se žáky popisujeme okolí našeho bydliště, líčíme cestu k našemu domu/bytu a zkusíme ho najít na mapě. Povídáme si, jak to vypadá u nás doma, ztvárňujeme svůj pokoj a hodnotíme, co je pro nás důležité. Probíráme život naší rodiny a zjišťujeme, kdo co doma dělá a jak se svou rodinou trávíme společný čas. Fantazírujeme, co bychom změnili a proč.

2. Cíle a metody

Cílem je žáky v rámci aktivit ŠD poutavě a tvořivě seznámit s nejbližším rodinným prostředím, tedy místem, kde žák žije se svou rodinou, a které je jeho zázemím a bezpečným přístavem.

Metody práce se užívají dle potřeby tak, aby zajistily naplnění výchovně vzdělávacích cílů v co nejvyšší možné míře – diskuze, vyprávění, dramatizace, projekty, společné procházky, hry venku i v místnosti, kreslení a malování, využití pomůcek jako interaktivní tabule, mapy aj., přičemž jednotlivé metody a stejně tak jejich časové a organizační vymezení se mění a navazuje na sebe tak, aby pro žáky byly aktivity co nejvíce atraktivní a zábavné.

3. Kompetence

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence k trávení volného času

Školní družina a škola

1. Charakteristika

Žáci se seznamují s prostředím školy. Tvořivými a kreativními aktivitami zjišťují, kdo ve škole pracuje, jakou má práci a kde má své pracoviště. Efektivně využívají prostory školy (tělocvična, knihovna, kuchyňka, keramická dílna).

Podílejí se na výzdobě třídy, družinových oddělení, pečují o květiny, dodržují zásady hygieny a čistoty. Poznávají cestu do školy, okolí školy, dopravní značky, orientují se v mapě.

2. Cíle a metody

Cílem je vytvořit kladný vztah žáka ke škole, třídě, prostředí, ve kterém se pohybuje. Prohlubovat pocit sounáležitosti, bezpečí, přátelství. Rozvíjet jeho komunikační dovednosti, estetické cítění, samostatnost. Posilovat poznávání okolí školy, dopravních značek a především bezpečnosti při cestě.

K naplňování cílů využíváme nejrůznější metody volnočasových aktivit – výlet po škole, výtvarné návrhy, logo ŠD, tvoření, kresby, povídání, besedy, diskuze, workshopy, výtvarné dílničky, práce v kuchyňce a keramické dílně, orientační soutěže, výlety do okolí školy.

Volíme zábavné, kreativní metody, zaměřené zejména na pozitivní emoce žáka, na jeho další motivaci k činnostem, učení, plnohodnotnému využití volného času.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence činností a občanská

Kompetence trávení volného času

Obec, město

1. Charakteristika

Seznamujeme žáky s významem pojmů město, vodní toky, památky, zeleň, dopravní situace, městské instituce a kultura. Navštěvujeme kulturní a historické památky, vymýšlíme ideální město, všímáme si kladů a záporů, zobrazujeme mapu místa, kam chodíme na procházky, hrajeme si na průvodce, poznáváme názvy ulic v okolí školy, kreslíme a malujeme místa, kde je nám dobře, kam rádi chodíme, hrajeme didaktické hry s dopravními značkami, které kreslíme.

2. Cíle a metody

Cílem je žáky naučit na základě poznávání nejbližšího okolí chápat organizaci ve městě, vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové zajímavé věci a bezpečně se ve městě a jeho okolí pohybovat. Různé činnosti by měly přirozeným způsobem probudit v dětech kladný vztah k místu bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k zemi.

Metody práce. Sem patří tematické vycházky do okolí školy, poznávání různých služeb ve městě, motivace k dalším činnostem-tematická hra, vyprávění o tom, co si žáci z návštěvy zapamatovali nebo výtvarné zpracování tohoto tématu atd. Zařadíme zde činnosti, které v dětech posilují vztah k místním tradicím, do tohoto včleníme i dopravní výchovu, hry na dopravním hřišti (řízené i spontánní), malování, besedy, práci s literaturou., diskuze, vyprávění, hry venku i v místnosti, kreslení a malování.

Metody a formy práce přizpůsobíme podle připravenosti žáků k učení, specifik třídy a místa (lokality), podle vnějších podmínek výchovně vzdělávacího procesu a v neposlední řadě podle vlastních možností, schopností a zkušeností.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence komunikativní

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Knihovna

1. Charakteristika

Školní knihovna, která je součástí ZŠ SNP, představuje pro žáky místo, kde mají prostor pro rozvíjení svých čtenářských dovedností, seznamují se s knihami a dozívají se zajímavé informace o jejich autorech. V knihovně žáci naleznou tituly, se kterými se setkávají v průběhu vyučování, ale i mnoho dalších tematických knih a tiskovin, které doplňují portfolio dětského čtenáře.

Školní knihovna není jen zprostředkovatelem výpůjček knížek, ale nabízí prostor pro otevření debaty nad knihami, vyprávění si o přečteném příběhu, rozvíjí naslouchání druhému a nalézá nová témata, která se propojují s tím, co malý čtenář již zná. Utváří se tak komplexnější pohled na svět, který nás obklopuje.

Žáci ZŠ SNP navštěvují školní knihovnu, která je jim k dispozici, a to buď individuálně anebo skupinově. V rámci rozvoje čtenářské gramotnosti děti navštěvují i městské knihovny, které pořádají besedy, jenž rozvíjí čtenářské dovednosti a formují vztah ke knize a ke čtení jako takovému. Návštěvy knihoven nabízejí dětem jednu z možností trávení volného času a formují tak životní styl, který je zaměřený na získávání znalostí a vědomostí.

2. Cíle a metody

Děti v rámci ŠD mohou navštěvovat školní knihovnu po domluvě s vychovatelkou a s knihovnicí individuálně i skupinově. Dětem je umožněno v knihovně trávit čas, listovat si knihami a časopisy a vypůjčit si vybranou knížku domů. Cílem těchto návštěv školní knihovny je rozvoj čtenářských dovedností, rozvíjení slovní zásoby, učení se novým věcem, získávání informací a práce se zdroji. Malí čtenáři dále pracují na schopnosti příběh převyprávět, ale i aktivně naslouchat předčítajícímu nebo jej zachytit formou výkresu.

Nad obsahem knížky děti s pedagogy vedou diskuzi, rozvíjí tak své komunikační dovednosti a rozšiřují si své znalosti o fungování věcí kolem nás. Návštěvníci knihovny se taktéž učí mít za vypůjčenou knihu zodpovědnost.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence k trávení volného času

Místní tradice

1. Charakteristika

Tradice jsou souhrn zvyků a zvyklostí, které jsou předávány z generace na generaci. I z tohoto důvodu jsou přezdívány generačním a kulturním dědictvím. Tradicí může být cokoli, co je předáváno, ať už verbálně nebo výchovou. Každý region, každé společenství má své specifické tradice, které se mohou díky lokalitě lišit, ať už více či méně.

2. Cíle a metody

Cílem je s dětmi tyto tradice oživovat, dodržovat a ukázat jim jejich význam a zdůraznit jejich důležitost. Metody, které k tomu využíváme, jsou různorodé. Důležitá je jejich hravost a kreativita, která děti zaujme a baví. Může se jednat o výtvarnou činnost, debatu, hudební či divadelní ztvárnění aj.

3. Klíčové kompetence

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Environmentální výchova

1. Charakteristika

Environmentální výchova je celoživotní proces působení na děti, mládež i dospělou populaci za účelem vytvoření dokonalé harmonie, myšlení, cítění a jednání člověka vůči životnímu prostředí. Posláním environmentální výchovy je snaha o cílevědomé, systematické utváření názorů, postojů, chování a aktivit vedoucích k udržitelnějším způsobům bytí člověka na naší planetě. Děti by měly pochopit, že příroda okolo nás není jen pouhou samozřejmostí, ale je nutné o ni pečovat.

2. Cíle a metody

Cílem je aktivovat zájem dětí o poznávání, udržování a zlepšování životního prostředí. Základem všech metod environmentální výchovy je přímý kontakt s přírodou. Během celého školního roku pozorujeme změny přírody v jednotlivých ročních obdobích.

Mezi hlavní metody, které ve školní družině využíváme, patří vyprávění o přírodě, rozhovory, vycházky do přírody, rébusy, práce s knihou nebo časopisem, hry a soutěže, exkurze, výstavy. Děti pečují o rostliny ve třídě, třídí odpad, vedeme je k úspoře energie a vody. Činnosti jsou rozloženy v průběhu celého školního roku v souladu s ročním obdobím.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

2. JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Hra a rozvoj slovní zásoby

1. Charakteristika

Děti rozvíjejí pomocí her slovní zásobu. Jsou vedeny ke spisovnému vyjadřování, k ovládnutí negativních emocí a používání vhodných slovních výrazů. Pomocí dramatizace se plynule a bez ostychu vyjadřují. Snaží se dodržovat správnou intonaci a artikulaci hlasu. Tvoří rýmy, vymýšlejí slova, začínající na určená písmena nebo slabiky. Dokáží správně přiřazovat předměty a situace k různým jevům. Rozumějí slovům opačného významu a umí zaměňovat slova s podobným významem.

2. Cíle a metody

Cílem je kultivace a rozšíření slovní zásoby při kolektivních a společenských hrách. Podněcování k tvořivému myšlení, uplatňování principu rovnosti dívek i chlapců. Vedení k toleranci a ohleduplnosti, k uplatňování svých práv a dodržování daných pravidel.

Metodou animace, založenou na nedirektivních postupech, vycházejících z dobrovolnosti, dochází u dětí k probuzení a hledání vlastní cesty, seberealizaci a možnosti volby pro iniciativu. Inscenační metody simulují skutečné události. Didaktické hry společenského a pohybového charakteru slouží k procvičování různých dovedností dětí. Uplatnění nacházejí při karetních a deskových hrách. Při dramatizaci, kdy děti hrají hru v určitých rolích, dochází k nápodobě. Děti vstupují do fiktivního světa, zapojují své emoce, intuici a odpovídající slovní vyjadřování. Metodou simulace děti hrají sami sebe. Přitom napodobují chování nebo vlastnosti druhých.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Stolní a společenské hry

1. Charakteristika

Žáci formou hry navazují na výchovně vzdělávací program školy. Činnosti probíhají ve skupinách nebo individuálně, organizovaně nebo spontánně. Základem je rozmanitost her, které posilují osobnost žáka. Hry jsou začleněny v běžném denním režimu školní družiny. Plní zejména funkci relaxace po soustředění ve vyučování a regeneraci sil.

2. Cíle a metody

Hry žákům umožňují poznávání a rozvoj dovedností. Dominující je vlastní aktivita žáka, která mu přináší radost a uspokojení. Snažíme se rozvíjet žáka po stránce komunikativní, estetické, pohybové (včetně jemné motoriky), společenské a ekologické. Žáci si prohlubují komunikační schopnosti, které tvoří základ sociálních dovedností (kultivovanost projevu) a rozšířené slovní zásoby.

Veškeré činnosti ve školní družině lze aplikovat formou hry. Využíváme zejména hry společenské, sportovní, pohybové, hudební, výtvarné, smyslové, didaktické a deskové hry.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální

Kompetence občanské

Kompetence volného času

Didaktické hry

1. Charakteristika

Didaktické hry, které jsou vytvářeny za účelem rozvoje poznávacích procesů, vědomostí a duševních schopností žáků a jejichž předností jsou probouzení zájmu, navyšování angažovanosti a podněcování tvořivosti, spontánnosti, spolupráce i soutěživosti u žáků, jsou začleňovány do každodenního programu aktivit v ŠD tak, aby žáci byli hravou a poutavou formou rozvíjeni v co nejširší možné míře.

2. Cíle a metody

Motivovat a aktivizovat žáky k činnostem tak, aby získali zručnost a způsobilost kreativně řešit nejrůznější problémy, se kterými se v průběhu svého života mohou setkat. Podporovat samostatnost žáků, jejich pozitivní sebehodnocení a zodpovědnost, sebejistotu a sebevědomí. Posilovat pozitivní pocity a prožitky žáků a tím podpořit jejich rozvoj emocionality v mezilidských vztazích vůči spolužákům, dospělým, ale i vůči sobě samému, což značnou měrou přispívá k úspěšnému procesu jejich socializace. Podněcovat v žácích schopnost vyjádřit určitou myšlenku, vyměňovat si vzájemně informace a aktivně naslouchat tomu, co hovoří druzí.

Metod didaktických her je celá škála – příkladem mohou být nejrůznější deskové a karetní hry, soutěže, projekty, stopované, dramatizace a další s tím, že vychovatelky ŠD se snaží aktivity obměňovat tak, aby činnosti nebyly jednotvárné a co nejvíce vzbudily u dětí zájem.

3. Kompetence

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Řídky, rýmy, pohádky a povídky

1. Charakteristika

V ŠD seznamujeme žáky s takovými znalostmi a dovednostmi, které jim umožní správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat, účinně uplatňovat a prosazovat výsledky svého poznávání. Učíme je porozumět rozdílům mezi pohádkou, povídkou, říkadlem a rýmem a probudit v žácích zájem o literaturu. Navštěvujeme knihovnu, čteme a posloucháme, kreslíme, malujeme na téma pohádek, povídek, učíme se říkadla, zkoušíme rýmy.

2. Cíle a metody

Cílem je žáky seznámit s lidovými tradicemi, rozvíjet jejich estetické vnímání a cítění při práci s knihou, umožňovat získávání nových zkušeností, cvičení paměti a postřehu, rozvíjení slovní zásoby, představivosti a fantazie.

Metody práce používáme přiměřeně věku žáků, pracujeme s literárním textem, vyprávíme pohádky nebo povídky, učíme se říkadla, hrajeme si s písmenky a se slovy, dramatizujeme pohádky, hodnotíme postavy, hledáme podstatu příběhu a jeho smysl, malujeme přečtený text, vymýšlíme rýmy...

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence komunikativní

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Dětské hádanky, křížovky, labyrinty, rébusy, kvízy

1. Charakteristika

Hádanky, hlavolamy a rébusy rozvíjejí schopnosti dětí. Hledání správných řešení různých úkolů také podporuje rozvoj logického myšlení, postřeh, orientaci v prostoru, paměť a představivost. Učení hrou je pro žáky velice důležité a zároveň atraktivní. Děti se učí uplatňovat základní myšlenkové pochody a spojují tak zábavnou činnost s prohlubováním svých schopností.

2. Cíle a metody

Žáci si procvičují paměť a trénují bystrost, pozornost a koncentraci. Rozvíjí si fantazii a učí se chápat slova a situace, které se v hádankách odehrávají. Děti při hádání zapojují logické myšlení, vylučovací metodu a porovnávání. Pomocí křížovek se děti učí nová slova a dochází k rozšiřování slovní zásoby. Různé hádanky, křížovky, labyrinty, sudoku jsou součástí každodenní činnosti ve školní družině.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence k trávení volného času

Společné hry, plány, dětský úspěch a neúspěch

1. Charakteristika

Jazyková komunikace a rozvoj jazykových dovedností u dětí mladšího školního věku se formuje i během společných aktivit, her, vyprávění si a poznávání světa kolem sebe. Cílem těchto skupinových aktivit je vyjadřovat se srozumitelně, umět adekvátně sdělit, co potřebuji a podporovat sociální učení. Jazyk a komunikace jsou prostředky, které nám pomáhají porozumět svému okolí, vyjadřovat se autenticky, tvořit plány do budoucnosti a vyprávět o minulosti.

2. Cíle a metody

Komunikační dovednosti dětí se formují během společných aktivit; jako mohou být společenské a pohybové hry, zájmová činnost, četba z knížek nebo vyprávění si příběhů či událostí, které jsme prožili. Děti si osvojují komunikační schopnosti prostřednictvím naslouchání druhých, dále si osvojují pravidla společných her, které umí převyprávět a interpretovat. Děti si dovedou srozumitelným způsobem říct o to, co potřebují. Děti se učí převyprávět příběhy, prožité zážitky, ale i neskákat druhým do řeči, umět si počkat, až jeden dohovoří apod. Jazykové dovednosti podporují slovní hry, hry zaměřené na rozvoj slovní zásoby, ale i sportovní a pohybové aktivity, které prospívají celkovému psychomotorickému vývoji.

Skrze komunikační dovednosti děti vyjadřují své prožité úspěchy, ale i neúspěchy. Učí se, jak vyjádřit to, co se jim povedlo a sdělit tyto zážitky druhým. Je nutné, aby děti uměly přijmout i neúspěch, který je během jejich cesty potká. Děti se učí, jak tyto zážitky vyjádřit odpovídajícím způsobem.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence k trávení volného času

3. MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Hra a logické myšlení

1. Charakteristika

Žáci se v rámci aktivit v ŠD učí logickému myšlení prostřednictvím herních aktivit. Tyto aktivity pomáhají dětem trénovat paměť, pozornost a rozvíjet prostorovou orientaci a taktické myšlení. Cvičí dětem jejich mysl po všech stránkách.

2. Cíle a metody

Cílem je podnítit u žáků zdravou zvědavost, rozvíjet jejich logické myšlení a zároveň žáky naučit základům fair-play.

Metody rozvíjení logického myšlení jsou různorodé a přizpůsobené individuálním potřebám žáků. K dosažení výchovných cílů je využíváno naučných a vědomostních her, hádanek, logických hlavolamů, kooperativních skupinových her.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence k trávení volného času

Matematika v praxi

1. Charakteristika

Žáci se v rámci aktivit ŠD seznamují s významem pojmu matematika v praxi a o její důležitosti k orientaci v běžném životě. Společně se žáky porovnáváme na konkrétních útvarech to, co je větší, menší a stejné. Pomocí matematicko - edukačních her pomáháme rozvíjet intelektuální hodnoty dítěte. Dětské hry např.: kuchyňské váhy mohou v dětské mysli rozvinout představivost o jednotkách hmotnosti. Jaký předmět či hračka je těžší a která je lehčí. Dítě může porovnávat údaje z vážení. Formou hry s dětmi měříme rozměry např. místnosti.

Jako pomůcky nám poslouží dílenský metr nebo pásmo, kde si děti osvojí pojem mm, cm a m. V dětech rozvíjíme prostorové vnímání a také nutnost spolupráce v kolektivu. Následně mluvíme s dětmi o využití v praxi.

2. Cíle a metody

Cílem je žáky v rámci aktivity v ŠD je vhodnými edukativními hrami rozvíjet v dětech matematickou představivost, paměť, tvořivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku a následně tyto schopnosti aplikovat v praxi.

Metody družinových aktivit se využívají tak, aby zcela zajistily výchovně vzdělávací cíle např.: diskuzí o problému, vyřešení úkolů a rozvoje technického myšlení dítěte.

3. Kompetence

Kompetence k řešení problému

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Finanční hospodaření

1. Charakteristika

Finanční gramotnost je disciplína, která děti připravuje na praktické finanční situace v životě. Proto ve školní družině s dětmi hovoříme o tom, kde se peníze berou, jak je možné je získat a jak s nimi hospodařit. Je důležité, aby žáci znali hodnotu peněz. Vysvětlujeme si, že peníze se používají v každodenním životě a díky nim se najíme, oblečeme a máme střechu nad hlavou.

2. Cíle metody

Cílem je vytvořit u žáků základní povědomí o penězích, aby věděli, jak se dají získat a jak s nimi hospodařit.

Metody, které využíváme k rozvíjení finanční gramotnosti je vyprávění o penězích, zlatě a jejich původu, navození reálných situací jako je hra na obchod a nakupování, domácnost a její výdaje, hra na banku a půjčování.

Finanční gramotnost utváříme pomocí didaktických a stolních her jako např. Sázky a dostihy, Monopoly a další. Na školních výletech žáci hospodaří s vlastním kapesným, což jim umožňuje získat reálnou představu o hodnotě peněz, kolik si toho mohou za určité množství peněz nakoupit. Rozhovory o financích jsou základem pro správnou výchovu dětí v otázce peněz. Už od mala se tak učí s financemi správně hospodařit, zjistí, že je nutné přemýšlet nad rozpočtem a nad tím, za co své peníze utratí.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Geometrie v praxi

1. Charakteristika

Prostřednictvím rozličných aktivit a her děti rozvíjejí svoji představivost, poznávají, jak fungují věci kolem nás a učí se, na jakých principech stojí svět okolo nich. Tyto aktivity slouží k rozvoji prostorového vnímání, logického a analyticko-syntetického myšlení.

2. Cíle a metody

Charakteristickými hrami a aktivitami, které jsou zaměřeny na prostorovou představivost, jsou stavebnice všech druhů. Díky stavebnicím, kostkám nebo legu si děti osvojují a upevňují prostorové vnímání, pracují s tvary, které skládají a kombinují v nespočet modelů. Stavebnice lze snadno nahradit přírodninami, které slouží jako skvělý materiál pro stavby všech druhů. Děti přírodniny vnímají všemi smysly, všímají si tvaru, barev, zapojují haptiku apod. Tyto kreativní výtvary dále slouží k rozvoji fantazie, komunikačních dovedností a obecně podporují dětskou hru.

Další skupinou aktivit, které se podílejí na aplikaci geometrický představ a rozvoji prostorového vnímání, je například práce s modelínou, kreslení a výtvarné činnosti.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Komunikační kompetence

Kompetence k trávení volného času

4. INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Rozvoj digitální gramotnosti dětí

1. Charakteristika

Digitální gramotnost lze chápat jako soubor digitálních kompetencí (vědomostí, dovedností, postojů, hodnot), které žák potřebuje k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při svém zapojení do společenského života.

S technologiemi se děti setkávají prakticky ve chvíli, kdy se narodily, jsou s nimi (v domácím prostředí) denně v kontaktu. Proto je třeba od počátku školní docházky rozvíjet digitální, informatické i ostatní oborové kompetence související s používáním digitálních technologií v systému, který obsáhne celou školní výuku, zahrnuje aktivity žáků ve škole i jejich zkušenosti z aktivit mimo školu.

Digitální gramotnost vede žáky k pochopení, interpretaci, vytváření, komunikování a účelnému i bezpečnému užití digitálních technologií (jejich technických vlastností i obsahu) za účelem udržení či zlepšení své kvality života a kvality života svého okolí (rozvoj pracovní i osobní seberealizace, rozvoj svého potenciálu a udržení či zvýšení participace na společnosti). Nedostatek digitální gramotnosti vede naopak k digitálnímu vyloučení.

2. Cíle a metody

Současně spolu s pronikáním digitálních technologií do nejrůznějších oblastí a činností člověka rostou nároky na související vědomosti, dovednosti, postoje. Obor informatika má vlastní cíle, jejich význam roste a základ, který může nabídnout ostatním oborům, se proměňuje. Směřuje více k základním principům zpracování informací a ke schopnosti uplatnit informatické postupy v řešení i neinformatických problémů.

Hlavním cílem je naučit žáky vnímat a hodnotit potenciál i rizika zapojení digitálních technologií do různých činností a v různých situacích a podle toho zodpovědně jednat. Žáci se přiměřenou formou učí identifikovat problémy a možnosti jejich řešení pomocí digitálních prostředků, zvažovat a kriticky hodnotit různá řešení problémů a v případě potřeby vybrat digitální nástroje pro konkrétní postup.

Vhodnými metodami a formami práce pro ŠD je prožitkové učení hrou, spolupráce, činnosti s důrazem na manipulativní činnosti se zapojením všech smyslů (rozvoj prostorového vnímání s prostorovými hračkami a předměty, při kterých děti musí přemýšlet, řešení problému a jeho vyřešení, čímž je rozvíjeno informatické myšlení, ...). Žák tak při hře získává přirozeně povědomí o významu digitálních technologií v každodenním životě člověka.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Informační a datová gramotnost

1. Charakteristika

Nejobecnějším zastřešujícím pojmem pro datovou gramotnost je informační gramotnost. Žáci by se měli učit digitální informace vyhledat, zhodnotit, zpracovat a efektivně je využít pro svoji potřebu.

Data jsou všude kolem nás a je důležité, aby s nimi žáci uměli pracovat tak, aby se z nich mohli učit. Nicméně pro děti mladšího školního věku je důležitá sociální interakce, kterou počítač či tablet nemůže nahradit.

2. Cíle a metody

Informační technologie jsou v dnešní době důležitým nástrojem pro řadu činností v životě dětí i dospělých, provází je celým životem, proto ve školní družině v určité míře vzhledem k mladšímu školnímu věku dětí podporujeme rozvoj informační gramotnosti. Cílem je seznámit žáky s tím, že virtuální prostor může být velice užitečným prostředím, ale je potřeba o něm přemýšlet a umět s informacemi pracovat, tak abychom se vyvarovali různých rizik, které virtuální svět také nabízí.

K rozvoji informační gramotnosti využíváme různé webové stránky, interaktivní tabule, didaktické hry a výukové programy k použití na počítači.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence, občanské, činnostní a pracovní

Komunikace a kolaborace s IT technikou

1. Charakteristika

Vzhledem k tomu, že v dnešním globalizovaném světě, kdy ve společnosti již není možné vyhnout se digitálním technologiím, které se staly součástí našich životů a žáci se s IT technikou setkávají nejen ve škole, jakožto ve svém pracovním prostředí, ale také doma, narůstá potřeba osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou. Digitální gramotnost se pak stává nutností. Získané dovednosti jsou ve společnosti nezbytným předpokladem k budoucímu uplatnění žáků na trhu práce, podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmových činností a zejména k možnosti téměř neomezené druhými.

2. Cíle a metody

Cílem vychovatelek ŠD je, aby žáci měli představu, jak funguje internet a digitální média, vyznali se v užívaných pojmech, uměli ověřovat zdroje informací, myslet kriticky a především, aby se uměli pohybovat v digitálním světě chytře, sebevědomě, bezpečně a ohleduplně. Dále znát a ovládat možnosti komunikace, kterou nám digitální technologie přinášejí. Zároveň se však snaží pomoci žákům najít rovnováhu mezi digitálním a opravdovým světem tak, aby žáci svůj život nestrávili pouze před monitorem počítače v online prostředí, nýbrž svůj život v první řadě prožívali jak se svou rodinou, tak mezi vrstevníky v realitě.

Hlavními metodami daného tématu jsou především diskuze, výukové programy na interaktivní tabuli s názornými ukázkami, jak s IT technikou pracovat, dramatizace modelových situací ze života aj.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problému

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence k trávení volného času

Tvorba digitálního obsahu

1. Charakteristika

Informační a komunikační technologie se staly nedílnou součástí našich životů. Je potřeba, abychom je uměli využívat v náš prospěch, ale je také nezbytné, abychom si byli vědomi rizika, která se s jejich užíváním pojí. Děti mladšího školního věku jsou již obeznámeny se současnými digitálními technologiemi, programy a aplikacemi, které dovedou obratně ovládat. K digitální gramotnosti patří i vytváření digitálního obsahu, což může zahrnovat například tvorbu webových stránek, zaznamenávání událostí, které ve školní družině proběhly, informování o nadcházejících událostech, tvorba fotopříběhů a podobně.

2. Cíle a metody

Cílem rozvoje digitální gramotnosti v souvislosti s tvorbou digitálního obsahu je bezpečně umět využívat informační technologie, a to i u dětí na 1. stupni. Děti zvládnou ovládat interaktivní tabuli, pomocí které mohou tvořit příběhy, pohádky, vkládat svoje obrázky a tím vytváří svůj vlastní a osobitý digitální obsah. Děti dále umí pracovat s aplikacemi, které rozvíjejí analytické a problémové učení. Vytváří nebo doplňují obsah, který v konečné fázi představuje neopakovatelný digitální obsah. Informační technologie využíváme skupinově a s jasně vymezenými pravidly, která utváří bezpečný rámec pro jejich užívání.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

5. ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Život a práce v lidské společnosti

1. Charakteristika

Žáci se učí rozeznávat základní obory lidské práce (pojmenovávání profesí). Umí používat technické přístroje a složitější hračky. Pracují se stavebnicemi s návodem, předlohou a jednoduchými náčrtky. Vytvářejí předměty z tradičních a netradičních materiálů a seznamují se s využitím pracovních pomůcek. Rozvíjejí jemnou motoriku, zručnost, dovednosti, fantazii a kreativitu. Zvládají základní samoobslužné činnosti (stolování, oblékání).

2. Cíle a metody

Pracovními aktivitami se žáci snaží pochopit vliv lidské práce na okolní svět. Budují si kladný vztah k práci i k práci druhých. Prioritním cílem je pozitivní emoce, která žáka naplňuje při úspěchu z dobře vykonané práce. Žáci prohlubují své elementární dovednosti, dokáží je uplatnit v praxi. Učí se rozumět pokynům a následně je realizovat. Rozvíjejí zručnost při hře se stavebnicemi i při jiných konstruktivních činnostech.

Některé metody se prolínají všemi činnostmi ve školní družině. Žáci si osvojují různé pracovní techniky (kreslíme, malujeme, tvoříme). Učí se ovládat technické přístroje, interaktivní tabule, televize, CD přehrávač, DVD, mobilní telefon. Vyprávějí si o tradičních starých řemeslech a jejich vlivu na naši kulturu. Používají pracovní pomůcky, které udržují v čistotě. Tvoří neobvyklé výrobky, kterými zdobí třídy, chodby. Přípravují občerstvení na družinové akce (Valentýn, Halloween, Havajská party, ...). Využíváme hry, soutěže, besedy, diskuze, výlety, exkurze.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence pracovní

Kompetence k trávení volného času

Nejsme všichni stejní

1. Charakteristika

Děti jsou vedeny k dobrovolné společenské soudržnosti s dětmi z různých národnostních menšin. Snaží se jim pomáhat při začleňování do kolektivu. Rozvíjejí ochotu ke vzájemné podpoře a překonávání jazykových bariér. Svým vzorem při uplatňování pravidel chování, ulehčují nově přichozím dětem pochopit princip vžitých norem školní družiny. Děti jsou pozitivně motivovány ke vzájemné spolupráci. Učí se bez předsudků přijímat i vnějškové odlišnosti dětí.

2. Cíl a metody

Cílem je vytvořit kolektivy dětí, ve kterých si jsou všichni členové rovni. Dodržují stejná pravidla i povinnosti, vzájemně se podporují a respektují. Jsou podněcováni k uplatňování principu rovnosti pohlaví, stejných práv a svobodné seberealizace.

Metodou besed se děti vzájemně seznamují s rozdílnými tradicemi a zvyky různých národů. Prostřednictvím kolektivních her objevují odlišné způsoby a možnosti trávení volného času. Praktickými ukázkami typických hraček a jiných předmětů si děti rozšiřují obzor o vzájemných odlišnostech.

Vypravování příběhů ze života dochází k dokreslení obrazu rozmanitosti způsobu života na Zemi. Při didaktických hrách pohybového charakteru mohou děti prokázat a rozvíjet své fyzické schopnosti a dovednosti. Vytvářením atmosféry vzájemné důvěry dospělými, spravedlivého hodnocení a přiměřeného usměrňování při nedodržování daných pravidel, dochází k podpoře zdravého sebevědomí dětí. Děti následně bez ostychu komunikují s vrstevníky i s dospělými. Tím získávají vědomí sounáležitosti a sociální rovnocennosti při začleňování do kolektivu. Bez obav se obracejí na dospělé, pokud chtějí řešit jakékoliv problémy.

3. Klíčové kompetence

Kompetence občanské

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence k trávení volného času

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Příbuzenské a mezigenerační vztahy

1. Charakteristika

Záměrem je seznámit žáky s pojmy: rodina, domov, vztahy mezi rodiči, prarodiči, sourozenci a ostatními příbuznými. Chceme žákům ukázat a připomenout, jak je rodina důležitá, a že všechny děti nemají takové štěstí ji poznat. Zasněujeme žáky do tajů mezilidských vztahů, učíme je lásce k domovu, rodině a ke své vlasti. Zdůrazňujeme a vysvětlujeme důležitá slova: láska, úcta, respekt, vzájemná komunikace, štěstí, starostlivost, péče. Žáci by také měli znát práva a povinnosti členů své rodiny, jejich svátky a narozeniny.

2. Cíle a metody

Cílem je žáky naučit základům vhodného chování, upozornit je na význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi členy rodiny a příbuznými. Vysvětlujeme jim význam pravidel nejen při hře, ale také v celém životě. Učíme je lásce k rodičům, prarodičům a i sourozencům. Věnujeme se základním právům a povinnostem každého člověka, nejen v rodině. Učíme žáky všimnout si svého okolí, rozpoznávat problémové situace a naučit se je řešit.

Metody práce používáme přiměřeně věku žáků. Vyprávíme si o životě naší rodiny, jak trávíme s rodiči náš společný volný čas. Popisujeme domy (byty), v nichž bydlíme, stavíme náš dům (stavebnice, kostky), vymýšlíme si náš pokoj (koláž, kreslení). Také si povídáme o rodičích, besedujeme o tom, co pro nás znamenají, čím se doma zabývají, co pro nás dělají a vyrábíme pro ně drobné dárky a přáníčka. Povídáme si o rozdělení prací a povinností v naší rodině, předvádíme povolání našich rodičů, besedujeme o tom, co očekáváme od svých rodičů a co oni od nás, povídáme si i o našich prarodičích, ptáme se, kde a jak žijí.

3. Klíčové kompetence

Kompetence komunikativní

Kompetence k řešení problémů

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Základy společenského chování

1. Charakteristika

Seznamujeme žáky s významem a základy společenského chování (pozdravím, poprosím, poděkuji). Důsledně učíme žáky základy slušného chování v běžném životě např.: jak pozdravit dospělou osobu, kdy a za jaké situace poprosit o pomoc a slušně poděkovat. Vysvětlujeme situace názorným způsobem. Vychovatel jde svým chováním dětem příkladem a tím vytváří jejich vzor.

2. Cíle a metody

Cílem je žáky naučit a upevnit návyky společenského chování (pozdravit, poprosit, poděkovat). Přirozeným způsobem dětem ukazujeme základy slušného chování, respektu k jiným osobám, pokoru a nebát se poprosit o pomoc, když je potřeba. Nabádáme slušně poděkovat za pomoc např. při práci. Pozdrav, prosba a poděkování spolu úzce souvisí. Žák by měl formou sebereflexe ovládat svoje chování a být schopen se přirozeně začlenit do běžného života tak, aby se stal „dobrým člověkem“.

Metody práce. Sem patří způsoby a ukázky společenského chování např.: rozhovor s dětmi, hry, scénky a názorné ukázky vhodného bontonu. Tyto metody se mezi sebou prolínají tak, aby byly pro děti zábavné dokázaly je namotivovat správným směrem k upevnění vhodného chování.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence k trávení volného času

Práva a povinnosti v dětské komunitě

1. Charakteristika

Práva a povinnosti dětí v komunitě vychází a jsou v souladu s Úmluvou o právech dítěte. Lze je chápat jako soubor sociálních kompetencí pro fungování dítěte v kolektivu, kdy dítě chápe jaká má práva, ale také povinnosti. V této oblasti děti učíme tomu, že jeho práva začínají a končí tam, kde začínají práva druhého jedince. Lidská práva jsou důležitým faktorem v sociálním soužití a umožňují nám ve společnosti harmonicky fungovat, zatímco jsme jimi zároveň chráněni. Učí děti, že všichni máme určitou zodpovědnost a povinnost vůči sobě a ostatním.

2. Cíle a metody

Cílem je hravou formou dítěti vysvětlit jaká práva a povinnosti má vůči své osobě, ale i svým spolužákům. Naučit jej, že s právy přichází povinnosti, úměrně jeho věku. Hlavním cílem je pomoci dítěti k zařazení do společnosti, kde je potřebné tato pravidla dodržovat.

Metody, které k naplnění cílů využíváme, jsou různorodé a přizpůsobené složení sociální skupiny žáků. Může jimi být diskuze, ale také hry, které žákům pomohou pochopit jejich práva a povinnosti hravou a poutavou formou. Jejich časové a organizační vymezení se mění individuálně, dle náročnosti dané aktivity.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence k trávení volného času

Mediální výchova

1. Charakteristika

Žáci se seznamují s médii a jejich vlivem na život člověka. Rozlišují subjektivní a objektivní sdělení, interpretaci vztahu mediálních zpráv a reality. Poznávají a charakterizují různé druhy médií, jejich stereotypy, manipulaci, etiku /reklama/. Učí se kriticky přijímat a hodnotit zprávy, komentáře, vhodně si vybírají ze zábavných pořadů. Seznamují se s odlišnostmi a nebezpečím internetové komunikace.

2. Cíle a metody

Prvořadým cílem je naučit žáka správně využívat informace získané z médií. Snažit se, aby pochopili, jak média mohou vytvářet určitou představu o věcech a skupinách. Pomáhat jim orientovat se ve světě médií, Informovat je o nevhodnosti některých programů. Prohlubovat jejich přístup k týmové práci, vystupování na veřejnosti a ústním projevům.

Žáci pracují s internetem, s textovými a grafickými editory. Tvoří vlastní ankety, komentáře, zpravodajství, oznámení. Připravují podklady pro tvorbu školního časopisu a reportáže z naší školy. V rámci dramatizace předvádějí nejrůznější televizní reklamy a vymýšlí reklamní slogany. Diskutují a besedují o dění ve třídě.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence k trávení volného času

Kultura a sport v životě dětí

1. Charakteristika

Kulturou označujeme veškeré jednání člověka, které je vnímáno v kontrastu s přírodou, zahrnujíc vědění, víru, umění, právo, morálku, zvyky a všechny ostatní schopnosti a obyčeje, jež si člověk osvojil jako člen společnosti, kde se tato kultura pěstuje a předává.

V současném propojeném světě vstupuje do popředí fenomén multikulturality, což pro mladou generaci může být velmi matoucí, a proto se vychovatelky snaží vést žáky k respektování kultur odlišných, ale zároveň k zachování a upevňování jejich vlastní kulturní identity.

Současně překotné životní tempo, přílišné nároky a výtoky dnešní společnosti často vedou naopak ke zdravotním obtížím, či dokonce k sociálně patologickým jevům, a proto je třeba žáky vést ke sportu a celkově ke zdravému životnímu stylu.

2. Cíle a metody

Cílem vychovatelek ŠD je především snaha o rozvoj morálního, sociálního, pracovního a estetického profilu žáka. Zároveň se zábavnou formou snaží o propojení a komplexnost kulturních a sportovních aktivit tak, aby rozšiřoval všeobecný přehled žáků a zároveň posiloval jejich tělesnou zdatnost. Toto vše velkou měrou přispívá k zdravému životnímu stylu žáků a jejich zdárné enkulturaci.

K naplnění svých cílů využívají vychovatelky mnoho metod - ŠD vyhledává a uskutečňuje pro své žáky výlety s kulturně-vzdělávacími programy, jako například taneční či divadelní představení, dále návštěvy hradů, zámků a muzeí, včetně pravidelných návštěv kina.

Žáci mají k dispozici časopisy, knihy, encyklopedie a mají možnost sledovat kulturní a sportovní přenosy a dokumenty prostřednictvím interaktivní tabule. Dále vychovatelky vytváří a realizují pro žáky vědomostní i pohybové soutěže, stopované a překážkové dráhy.

3. Klíčové kompetence

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence sociální a personální

Kompetence k trávení volného času

Kompetence k učení

6. ČLOVĚK A PŘÍRODA

Charakteristika ročních období a činností

1. Charakteristika

Seznamujeme žáky s charakteristikou ročních období a činnostech v nich. Činnosti v družině mají svůj posloupný sled, který se přirozeně odvíjí od ročních období a společenských zvyků a tradic v jednotlivých měsících.

2. Cíle a metody

Cílem je v dětech prohlubovat environmentální výchovu a kladný vztah k přírodě jako takové. Připomínáme krajské zvyky a tradice a rozvíjíme v dětech přirozenou tvořivost jim vlastní.

Metody práce. Sem patří způsoby a práce s dětmi v různých ročních obdobích. Letní období pozvolna přechází do podzimního období, kdy dětem začíná školní rok. Děti seznamujeme s různými přírodninami a dáváme jim možnost s nimi pracovat a tím je poznávat. Interaktivní hry dětem slouží k motivaci a prohloubení znalostí daného tématu. Debatujeme na téma např.: jak se zbarvují listy, kdy opadávají a kdy stromy přecházejí do vegetačního klidu. Tato témata můžeme završit vhodnou kresbou a vlastní tvorbou např.: obrazem obtisků listů.

V zimním období píšeme s dětmi dopis Ježíškovi, a tím v nich podporujeme představivost, zvyky a tradice. Zimní období nabízí nespočet možností pro tvorbu s dětmi např.: vánoční přáníčka pro rodiče, kreslení zimní krajiny, zimních radovánek, malování sněhuláka, karneval a tvorba masek, povídání o masopustu, a tím upevňování zvyků atd.

V jarním období debatujeme s žáky na téma např.: od kdy jsou stromy vegetačně aktivní a kdy začínají růst první listy, sázíme s nimi semínka jarní trávy a pozorujeme etapy růstu. Upevňujeme v dětech potřebu chránit přírodu a starat se o ni. Tato debata může být např. ukončena názornou kresbou nebo vlastní tvorbou rostoucí rostlinky. Možností jak ztvárnit a zpodobnit různá roční období je hodně.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence k trávení volného času

Živá a neživá příroda

1. Charakteristika

Příroda na Zemi je tvořena dvěma základními složkami přírodou živou a přírodou neživou. Ve školní družině si vysvětlujeme, že živá příroda je závislá na přírodě neživé, bez které by na Zemi nebyl život. Žáci poznávají přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se.

2. Cíle a metody

Cílem je získání nových znalostí o živé a neživé přírodě. Ve školní družině upevňujeme a rozšiřujeme znalosti, které děti získávají ve školním vyučování. Žáci jsou vedeni ke kladnému vztahu k přírodě a její ochraně.

Vědomosti rozvíjíme především formou vycházek do přírody a jejím pozorováním. Pozorujeme stromy, květiny, živočichy. Vyhledáváme informace v knihách, encyklopediích a na internetu. Stavíme domečky z přírodních materiálů, přírodniny využíváme také v činnostech pracovních

a výtvarných. Sbíráme kamínky a malujeme na ně. Kreslíme a malujeme zvířata, rostliny. Povídamy si o přírodě, čteme básničky a pohádky. Vyprávíme si o vodě, vzduchu, vesmíru, sluneční soustavě. K upevnění získaných znalostí využíváme různé kvízy.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Ochrana životního prostředí, třídění odpadu

1. Charakteristika

Ochranu životního prostředí lze chápat jako vědecky podloženou a systematickou lidskou činnost, věnující se ochraně prostředí, které je nezbytné k uspokojivému životu všech organismů na Zemi. Je důležité v této oblasti vzdělávat i budoucí generace a naučit je, jak se mají ke svému okolí chovat, aby bylo zachováno i pro další generace v co nejzdravější formě. Se životním prostředím přicházíme do kontaktu každý den, celý den.

2. Cíle a metody

Cílem je ukázat a vysvětlit dětem důležitost životního prostředí, které je mnohdy branné jako samozřejmost. Nicméně k tomu, aby pro nás i nadále bylo zdravé a prospěšné je potřebné si uvědomit, že se k němu musíme vhodně chovat a pečovat o něj. K tomu využíváme různých metod – zejména diskuze při běžném chodu školní družiny, kdy vyvstávají různá témata ochrany životního prostředí přirozeným způsobem. Například při vycházkách a pobytu venku – odpadky patří do koše, zbytečně netrháme květy, plody stromů, nezabíjíme zbytečně brouky, včely apod. Učíme děti vážit si přírody a toho co nám dává. Pomáháme jim pochopit, že vše souvisí se vším a že každý organismus má na světě svůj účel. Další metodou je třídění odpadu, které v celé škole a školní družině praktikujeme denně – učíme děti jak správně třídit odpad, co patří do jakého koše/kontejneru.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence komunikativní

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Dětská encyklopedie – svět rostlin a zvířat

1. Charakteristika

Záměrem je žáky seznámit s rozmanitostí a proměnlivostí živé přírody pomocí dětské encyklopedie – svět rostlin a zvířat. Učíme je citlivému přístupu k přírodě, vytváříme vztah k okolní krajině a uvědomování si propojenosti mezi člověkem a přírodou.

Seznamujeme je s pojmy zvířat (domácí, lesní, divoká...)rostlin (květiny, stromy, keře...) Vysvětlujeme význam zvířat i rostlin pro člověka a celou společnost.

2. Cíle a metody

Cílem je žáky vychovávat k smysluplnému využívání volného času a vybavovat je dostatkem námětů. Seznamujeme je například s dětskou encyklopedií a naučíme je v ní vyhledat informace o světě rostlin a zvířat. Vedeme žáky k získávání a uplatňování znalostí o zvířatech a rostlinách ve škole i v životě.

Metody. Soutěžíme ve vymýšlení názvů rostlin nebo zvířat začínajících určenými písmeny, nebo ve skládání rozstříhaných obrázků zvířat, rostlin, plodů. Také si vyprávíme o domácích zvířatech a o péči o ně. Kreslíme domácí mazlíčky a v encyklopediích vyhledáváme informace o rostlinách i zvířatech. Tyto poznatky pak dále rozvíjíme při jejich výtvarném nebo jiném zpracování, při didaktických hrách s přírodními motivy. Napodobujeme hlasy zvířat, žáci předvádějí či hádají. Kreslíme stromy, květiny v jednotlivých ročních obdobích. Přiřazujeme listy a plody k určitému stromu a využíváme je pro koláže. Kreslíme, malujeme, modelujeme, hrajeme pexesa, skládáme obrázky.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence komunikativní

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Význam chráněných krajinných oblastí

1. Charakteristika

V dnešním globalizovaném, multikulturním světě a konzumním stylem života společnosti je třeba dbát na environmentální výchovu a výchovu k udržitelnému rozvoji.

Chráněné krajinné oblasti jsou rozsáhlejší území jedinečné svou krajinou, ekosystémem i kulturními historickými památkami. Představují tedy přírodní a kulturní dědictví jak národního, tak nadnárodního významu.

Kdo nezná svou minulost, je odsouzen ji opakovat, proto abychom mohli budoucnost měnit k lepšímu, je třeba znát své kořeny a chránit své prostředí jak v kulturním, tak ekologickém slova smyslu.

2. Cíle a metody

Cílem vychovatelek ŠD je seznámit žáky s pojmy druhová a územní ochrana a především zvýšení jejich povědomí o (nejen) okolní krajině, jejím významu a potřebě starat se o ni.

Metodami, kterými se vychovatelky snaží žákům předat znalosti o chráněných územích, jsou diskuze, prožitkové činnosti, hry, procházky s pozorováním okolní fauny a flóry, exkurze do chráněných krajinných oblastí pořádané ŠD se vzdělávacím programem, či sledování dokumentů skrze interaktivní tabuli.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence komunikativní

Kompetence k trávení volného času

Voda, dar přírody

1. Charakteristika

Děti si uvědomují význam vody pro život lidí, živočichů i rostlin. Dokáží porovnat odlišnosti sladké a slané vody na Zemi. Znají z vlastních zkušeností moře popřípadě oceány. Chápou nutnost ochrany vodních zdrojů a toků, moří a oceánů před znečištěním. Snaží se neplýtvat pitnou vodou.

Rozumí pojůmům bystřina, potok, řeka, veletok. Rozlišují pojmy pramen a ústí, rybník a jezero. Dokáží si představit koloběh vody v přírodě. Znájí různá skupenství vody.

2. Cíle a metody

Cílem je pochopení významu vody, jako jedné z nezbytných potřeb a součástí lidské existence. Děti jsou podněcovány k šetření pitnou vodou. Děti jsou seznamovány s čistěním odpadních vod. Při besedách s požárníky se dozívadají o důležitosti vody při hašení požárů. Při vypravování vzájemně sdílejí své zkušenosti s vodou v přírodě. Při prohlížení encyklopedií děti vyhledávají vyznačené toky řek, přehradních nádrží, moří a oceánů. Při pobytu v Háječku pozorují život kolem jezírek. Zpívají lidové písničky o vodě, v příslovích o vodě nacházejí mravoučné, obecně platné zásady. Dramatizací při pohybových hrách ztvárňují vodu. V hádankách rozpoznávají různá skupenství vody. Pozorováním při pobytu v přírodě během školního roku vnímají části koloběhu vody v přírodě a nutnost dostatku vláhy pro rostliny.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence občanské

Kompetence sociální a personální

7. ČLOVĚK A KULTURA

Kultura, umění a estetika

1. Charakteristika

Oblast kultury, umění a estetiky má za cíl rozvíjet estetické cítění a vnímání dětí. Tento cíl se snažíme sledovat prostřednictvím expozice uměleckými díly i vlastní kreativní tvorbou, hledáním a vnímáním krásy uměleckých děl a jejich působením na osobnost dítěte. Tato oblast rozvíjí znalosti o umění, povědomí o uměleckých dílech a významných osobnostech a zaměřuje se na vnímání estetické krásy. U dětí mladšího školního věku je důležitou součástí vlastní rozvíjení uměleckých schopností a dovedností, skrze které dítě vyjadřuje svoje vnímání okolního světa. Děti se seznamují s kulturou, a to i ve smyslu kulturního chování, upevňování zvyků a tradic a učí se rozvíjet schopnost nalézt krásu v každodenních drobnostech, které nás obklopují. V důsledku jde o pochopení umění jako specifického a neopakovatelného způsobu vyjádření a vytvořit dětem prostor pro jejich vlastní tvorbu a rozvoj.

2. Cíle a metody

Oblast kultury a estetiky lze rozvíjet mnoha metodami. Nejčastěji se jedná o práci s literaturou, a to zejména čtení knih, naslouchání příběhu nebo vyprávění si nad obrázky. Dále se pracuje s výtvarnými technikami, které mohou zahrnovat malbu, kresbu, ale i prostorovou představivost, která je rozvíjena pomocí stavebnic apod. Do oblasti kultury a umění spadá i hudební rozvoj osobnosti dítěte, kdy můžeme poslouchat hudbu, interpretovat ji nebo ji zachytit do pohybu, obrázku a podobně. S vlastním pohybem pracuje i dramatizace a hraní rolí, které je charakteristické například pro pantomimu, divadlo nebo vlastní improvizaci. Dalšími významnými metodami pro rozvoj této oblasti mohou být návštěvy kulturních a hudebních představení, muzeí a skanzenů, hradů a zámků nebo seznámení se se zvyky a tradicemi našich předků.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k trávení volného času

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence komunikativní

Hmotná a duchovní kultura v dětském kolektivu

1. Charakteristika

Děti se seznamují s lidovými tradicemi a zvyky, jídelními zvyklostmi, s vývojem rodného jazyka, s vynálezy, architekturou a tradičními řemesly. Uplatňují a zdokonalují své pohybové, výtvarné, rytmické schopnosti a dovednosti. Jsou vedeni k otevřené komunikaci, uplatňování svých práv a plnění povinností. Dokáží tolerovat jiné kultury a duchovní hodnoty. Mají možnost naplňovat své přirozené potřeby a svobodně se projevovat. Přejímají a uchovávají tradice naší kultury v podobě her, říkadel, tanečků, lidových písní a hádanek. Práci v kolektivu dochází k rozvoji jejich osobnosti a společenského chování. Rozumějí tomu, co naše společenství spojuje a zároveň odlišuje od ostatních. Chápu hodnotu nastřádaného díla mnoha generací.

2. Cíle a metody

Cílem je seznámení dětí s kulturním dědictvím našich předků. Formou pohybových her jim jsou předávány tradiční zvyklosti ve využívání volného času. Hledáním významu přísloví, si děti uvědomují příčiny a důsledky různého druhu chování. V lidových písních objevují neznámá jazyková vyjádření, přirovnání a souvislosti. Při příležitosti tradičních svátků, vyrábějí různé předměty, vztahující se ke konkrétním tradicím. Procházkami po městě, omalovánkami s tematikou významných budov či jiných uměleckých dominant, se seznamují s kulturními památkami ve svém okolí. Názornými ukázkami se seznamují s regionálními výtvary řemeslníků. Rytmizací říkadel a rozpočítadel rozšiřují svou slovní zásobu.

V keramické dílně se seznamují se základy rukodělné výroby nejrůznějších předmětů z keramické hlíny. Při výtvarných činnostech si děti osvojují tradiční techniky a metody práce. Vlastním vyjádřením svých schopností se prezentují při různých veřejných vystoupeních a na výstavkách. Metodou povzbuzování k originalitě získávají děti prostor pro uplatnění své tvořivosti. Dramatizací děti napodobují chování a jednání v dobových souvislostech.

3. Kompetence

Kompetence sociální a personální

Kompetence k učení

Kompetence pracovní

Kompetence občanské

Kompetence komunikativní

Návštěva muzea, galerie, filmu, divadla

1. Charakteristika

Záměrem je seznámit žáky s pojmy: muzeum, galerie, film, divadlo, naučit je vnímat umělecké a kulturní prožitky a vytvořit pozitivní vztah ke kultuře a umění. Rozvíjet u nich estetické citění a poznávání kulturních hodnot. Naučit je využití volného času – zvolit vhodné příběhy, filmy a dokumenty odpovídající jejich věku a zájmu.

2. Cíle a metody

Cílem je nejen návštěva muzea, galerie, filmu, divadla, ale je to rovněž motivace k dalším činnostem-tematická hra, vyprávění o tom, co si žáci z návštěvy zapamatovali, výtvarné zpracování tohoto tématu, osvojení estetického vnímání světa, představivosti a rozvoj fantazie. Žáci si vytváří pozitivní vztah k uměleckým dílům.

Povídáme si o pořadech v televizi, v kině a doporučujeme, co je vhodné pro různý věk žáků. Vyprávíme si o různých filmech, domýšlíme, jak jinak by mohl jejich děj pokračovat. Výtvarně ztvárňujeme filmové hrdiny. Žáci by měli dokázat vysvětlit, co je zaujalo a proč. Besedujeme o tom jaké kulturní vyžití, nám naše město nabízí. Kromě kina, divadla také muzea a galerie. Společně vybíráme pohádky, příběh, naučný film či návštěvu muzea a galerie. Potom malujeme, kreslíme, vyprávíme, besedujeme.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence komunikativní

Kompetence k trávení volného času

Časopis a kniha ve světě dětí

1. Charakteristika

Výchovu k četbě a výchovu četbou je nezbytně nutné u dětí posilovat a vhodným způsobem rozvíjet již od útlého dětství. Četba se považuje za jeden z činitelů, který ovlivňuje rozvoj poznávacích schopností, představivost, prohlubování myšlenkových procesů, vnímání, paměť a její průběh. Má vliv na citový život člověka, na upevňování vůle a morálky, působí na jednání lidí a dává návod k řešení nejrůznějších životních situací. Je tudíž nedílnou součástí vývoje každého jedince.

Pro poskytnutí kvalitní výchovy a vzdělání je nezbytné vést dítě ke čtení již od útlého věku a prohlubovat jeho zájem o literaturu jako celek. Vše závisí na čtenářových genetických vlastnostech, motivaci, sociálním prostředí a dalších podnětech.

Při výběru četby je tedy nutné přihlížet nejen k věku, zájmům, motivům a potřebám dítěte, ale i k individuálním schopnostem, dovednostem a pocitům.

2. Cíle a metody

Cílem je nenásilnou formou prohlubovat a posilovat zájem žáků o čtení samotné, naučit je orientovat se v knihách, jednoduchých textových zdrojích, vyhledávat potřebné informace a umět je využít pro výuku i v praktickém životě. Přirozeně v dětech rozvíjíme představivost, kognitivní schopnosti, vnímání, posilujeme čtenářskou gramotnost.

Hlavní metodou práce je kniha samotná, její grafická úprava, ilustrace, příběh, zápletka. Pedagogové využívají se žáky metody diskusní, situační, inscenační i dovednostně praktické.

Dále podporujeme možnosti samovzdělávání, žáci navštěvují školní knihovnu. Ta nabízí nespočet knih dle autora a rozdělení dle témat. Povídáme si s dětmi o knihách, hravou formou se učíme říkadla na podporu abecedy. Básničky, společné předčítání a vyprávění o příběhu podporují paměť dětí. Zvědavé děti mohou nahlédnout do dětských encyklopedií, které bývají doplněny o zajímavou ilustraci. I komiksy patří do čtenářského světa žáka a to právě proto, že je v nich mnoho obrázků, které navozují větší představivost. Časopisy obecně jsou pro děti inspirativní, můžeme zde najít rébusy, osmisměrky, omalovánky, vystřihovánky, zajímavé naučné články a jednoduché společenské hry i soutěže. Toto vše v dětech rozvíjí soutěživost, tvořivost, správnou výslovnost a nenásilnou formou podporuje i přípravu na vyučování.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence k trávení volného času

Zvyky a tradice, svátky a oslavy

1. Charakteristika

Kultura je nedílnou součástí lidského života. Žáci vnímají odlišnosti jednotlivých kultur, poznávají naše i mezinárodní tradice, svátky, zvyky a oslavy. Vytvářejí si společensky žádoucí životní priority, úctu k ověřeným hodnotám, porozumění, toleranci. S přihlédnutím k tematickým okruhům si připomínají svátky jara (masopust, karneval, čarodějnice, Velikonoce), svátky vánoční / advent, Mikuláš, Barborka), svátky a narozeniny žáků i rodičů (Den matek, Den dětí), státní svátky (Den české státnosti, Den boje za svobodu a demokracii, 1. máj). Seznamují se i s mezinárodními zvyky (Valentýn, Halloween).

2. Cíle a metody

Cílem je připravit žáky na to, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, které naplňuje a obohacuje umění, krása, estetika, kultura. Vytvářet u nich potřebu projevovat pozitivní emoce v chování, jednání a prožívání v různých etapách jejich života. Naučit je citlivě vnímat umění, rozvíjet estetické cítění, představitost, fantazii, kladné vztahy k lidem i ke svému prostředí.

Mezi specifické období počítáme adventní čas, kdy se žáci těší na Vánoce. Pomocí originálních technik vyrábějí adventní kalendáře, dárečky, přáníčka, pohlednice, dekorace do třídy i na stromeček. Vyprávějí si o zvycích, které dodržují během Štědrého dne. Píší dopis Ježíškovi, kde vyslovují svá přání. Poslouchají pohádky a snaží se vnímat poetickou atmosféru zimního období. Zpívají vánoční koledy, hrají improvizované divadlo, předvádějí připravené scénky. Účastní se workshopů a výtvarných dílniček, kde s rodiči společně tvoří. Dalším významným obdobím jsou Velikonoce (vynášení Morany, barvení vajíček, pletení pomlázek, pečení perníčků).

Nejčastějšími metodami je pořádání karnevalů, diskoték, party. Žáci si připravují, pozvánky, dekorace do třídy, masky, občerstvení, tradiční i neobvyklé soutěže, kolektivní a pohybové hry.

3. Klíčové kompetence

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální, personální

Kompetence trávení volného času

Kompetence pracovních činností

8. ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Poznej své tělo, chraň zdraví své i druhých

1. Charakteristika

Výchova ke zdraví je velmi úzce spojena s výchovou tělesnou a s rozvojem pohybové stránky osobnosti dítěte. Tato oblast přináší povědomí o preventivní ochraně zdraví, upevňuje hygienické i stravovací návyky. Dále se výchova ke zdraví zaměřuje na předcházení úrazům a poskytuje dětem základní znalosti o tom, co zdraví prospívá a co jej ničí. Ústředním tématem je zdravý životní styl, který se promítá do denního režimu, stravovacích návyků, dostatečného spánku, vhodných pohybových i nepohybových aktivit.

2. Cíle a metody

Cílem výchovy ke zdraví je utvořit povědomí o zdravém životním stylu, předcházet úrazům a onemocněním díky zásadám zdravého životního stylu. Vhodnými metodami jsou například vyprávění si, čtení z knih, sledování příběhu, divadelního představení a podobně. K interaktivním postupům patří hry, doplňovačky, pexeso, loutky a další. Nejdůležitější metodou je diskuze o věcech, které nás obklopují a mohou mít dopad na naše zdraví nebo na zdraví našich blízkých.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence k trávení volného času

Kompetence sociální a personální

Výživa ve výchově ke zdraví

1. Charakteristika

Společnost dnešní doby je charakteristická svým konzumním způsobem života, shonem a vysokými nároky na jedince, nehledě na neustálý mediální tlak vyvíjený i na děti, které jsou vůči negativním nátlakům snadno ovlivnitelné. Polovina žáků je kvůli nesprávné životosprávě společně s nedostatkem pohybu ohrožena obezitou, zatímco druhá inklinuje k aktuálnímu trendu dnešní společnosti kultu dokonalého těla, kdy jsou především mladí lidé ohroženi poruchami příjmu potravy, a ze zdravého sportování se stává posedlost. Je proto nezbytně nutné vést žáky ke zdravému životnímu stylu, jehož součástí je mimo jiné také zdravá výživa.

2. Cíle a metody

Cílem vychovatelek ŠD je předložit dětem snadno pochopitelnou formou problematiku zdravé výživy tak, aby žáci sami pochopili, proč je třeba se stravovat pestře, vyváženě a přiměřeně.

Metodami, jež vychovatelky využívají, jsou pak především poutavé přednášky přizpůsobené věku žáků, výuková videa, debaty, pracovní listy, didaktické hry, tvoření mířené k dané problematice a příprava jednoduchých pokrmů díky možnosti využití školní kuchyňky.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence sociální a personální

Kompetence k trávení volného času

První pomoc, záchranný integrovaný systém, lékárnička

1. Charakteristika

Děti chápou význam 1. pomoci při úrazech. Znají základní vybavení lékárničky. Orientují se v telefonních číslech záchranného integrovaného systému. Uvědomují si nutnost předcházení vzniku úrazů z nedbalosti. Dodržují pravidla bezpečného chování při pobytu ve škole i v přilehlých venkovních prostorech, kde tráví volný čas.

2. Cíle a metody

Cílem je, aby si děti uvědomily hodnotu zdraví, jako základního předpokladu pro spokojený život. V besedách jsou seznamovány s jednotlivými složkami záchranného integrovaného systému a telefonními čísly pro jejich přivolání. Názornými ukázkami jsou seznamovány se základním vybavením lékárničky. Dramatizací nebezpečných situací si procvičují reakce na poskytování první pomoci. Informace z encyklopedií, dětských časopisů a hromadných sdělovacích prostředků, využívají při besedách. Vypravováním si sdělují vlastní nebo zprostředkované zkušenosti o různých problémech se zdravím. Stolní hry s tematikou lidského těla, rozšiřují jejich vědomosti. Děti sledují v prostoru školy informační plakáty s názornými ukázkami první pomoci. Děti jsou průběžně poučovány o nutnosti dodržování bezpečnostních pravidel ve školní družině.

3. Kompetence

Kompetence občanské

Kompetence k řešení problémů

Kompetence sociální a personální

Kompetence komunikativní

Kompetence k učení

Zdraví tělesné, duševní i psychické

1. Charakteristika

Zdraví je důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost. Zdraví člověka chápeme jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. K utváření kvalitního zdraví je důležitý zdravý životní styl, dodržování zdravé výživy. Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví a vzájemnému propojení všech složek sociální, psychické a fyzické.

2. Cíle a metody

Cílem je seznámit žáky s tím, že zdraví je velice důležité a je potřeba ho chránit a pečovat o něj. Důležité je, aby děti poznaly sami sebe jako živé bytosti, aby chápaly hodnotu zdraví.

Vyprávíme si o zdravém životním stylu. Hovoříme o úrazech, co se vše může stát a jak tomu předcházet. Pěstujeme hygienické návyky. Hrajeme si na návštěvu u lékaře, povídáme si o nemocnicích a jednotlivých odděleních. Zkoušíme vytvářet zdravý jídelníček. Každý den se věnujeme pohybovým aktivitám, které jsou nedílnou součástí zdraví dětí a dospělých. Učíme se, že pohyb je součástí každodenního života. Pro zachování zdraví je důležitý také duševní stav, proto jsou dětem nabízeny činnosti odpočinkové a relaxační, jako je např. četba a poslech relaxační hudby.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence k trávení volného času

Pohybové sportovní aktivity a pobyt venku

1. Charakteristika

Pozitivní vliv sportu na kvalitu života je nepopiratelný, stejně tak nepopiratelný je i vliv okolí na vytvoření vztahu dítěte ke sportu a k pohybu. Pohybová aktivita je zcela zásadní pro zdravý vývoj dítěte. Kromě jiného napomáhá vývoji mozkových funkcí, koordinaci, sociálním dovednostem, hrubým motorickým dovednostem, emočnímu vývoji, schopnosti vést i imaginaci. Pomáhá dětem nabýt sebedůvěry a hrdosti ve zdravé míře. Přispívá k tvorbě silných kostí a svalů, zvyšuje pružnost, vede k osvojení si správného držení těla a nabytí rovnováhy, zlepšuje kondici, omezuje stres a zlepšuje spánek. Podporuje udržení zdravé tělesné hmotnosti. Pomáhá dětem naučit se pohybovat obratně a mít radost z aktivity.

Pohybová aktivita má být zábavná a má být každodenní součástí života dítěte. Děti jsou přirozeně pohybově aktivní tím, že si aktivně hrají.

2. Cíle a metody

Cílem pedagogů ve ŠD je přirozený všestranný pohybový rozvoj žáků. S ohledem na mladší školní věk podporujeme rozvoj pohybových schopností, hrubé i jemné motoriky, upevňujeme charakterové vlastnosti, pomocí hudby rozvíjíme cit pro rytmické vnímání, zdokonalujeme orientaci v prostoru.

Zcela nepostradatelný je aktivní pobyt žáků venku. Dbáme na bezpečnost při přesunu na hřiště, při hrách a fair play sportovního chování. Žáky učíme zapojit se do kolektivních her a nebát se prohry (důležité je zúčastnit se, mít radost z pohybu). Pravidelným pohybem žáci odbourávají stres, čímž si pozitivně přispívají k udržení duševního zdraví.

Školní družina nabízí žákům pestré sportovní aktivity formou pravidelných kroužků nebo formou příležitostných individuálních aktivit, které přirozeně seznámí zájemce s různými druhy sportů.

Pravidelnou každodenní aktivitou ve školní družině jsou vycházky do přírody a pobyt venku. Prodýchání se na čerstvém vzduchu má blahodárný vliv na celkovém oxysličení těla, kardiovaskulární systém a celkovou regeneraci organismu.

Zdravotní cvičení je další metodou práce s dětmi. Touto metodou se v dětech opět aktivují kognitivní schopnosti, zklidnění a zlepší se pozornost pro další práci.

Pohybové hry (např. Na Peška, Rybičky) a různé tanečky rozvíjí v žácích koordinaci těla i přirozený pohyb.

3. Kompetence

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence k trávení volného času

Prevence dětských úrazů

1. Charakteristika

Za stěžejní lze považovat z hlediska prevence úrazů tematický okruh, který se věnuje lidskému zdraví jako stavu bio-psych-sociální rovnováhy života. Prevence vychází z předpokladu, že ačkoliv úrazy vznikají náhle, nejsou náhodné a nekontrolovatelné. Každému úrazu předchází jistá riziková situace, kterou lze rozpoznat a vyhnout se jí. Správnou a včasnou prevencí můžeme většinu úrazů předejít. V mladším školním období jsou úrazem nejvíce ohroženi žáci hyperaktivní, agresivní, extrovertní a žáci se sklonem k rizikovému chování. Vždy se seznamují s prostředím školy, okolím školy a zejména s bezpečným jednáním ve třídě /zvládání konfliktních situací, odmítání veškerých projevů fyzického a psychického násilí/. Osvojují si pravidla běžného chování a vzájemnou pomoc v různých životních rolích.

2. Cíle a metody

Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá lidská hodnota. Jsou vedeni k získání a osvojování si bezpečných způsobů chování, fixování vědomí rizika, rozvoji faktorů, které je chrání před vznikem úrazů / sebekontrola, sebeuvědomění, pozitivní myšlení, asertivita, důvěra k druhým a schopnost spolupráce/. Žáci se učí základní informace o zdraví, nemocech, o zdravotní prevenci i poskytování první pomoci. Postupně si uvědomují jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví i za zdraví jiných lidí. Aktivní prevencí vychováváme žáky tak, aby prostřednictvím získaných znalostí a návyků, dokázali sami úrazům předejít.

Žáci se zábavnou formou seznamují s jednotlivými místy ve škole. Besedují o bezpečné cestě do školy, hrají didaktické hry zaměřené na pozornost v prostoru a silniční dopravu. Povídají si o vhodném chování ve třídě, na hřišti, v MHD, v kině, na stadionu, v tělocvičně. Tvůrčí a tvořivou činností se zapojují do procesu dopravní výchovy.

Aplikují pravidla bezpečnosti v rámci modelových situací, her, soutěží, povídání. Dodržují pravidla bezpečnosti při pracovních činnostech /pořádek na lavici, manipulace s pomůckami, pracovním nářadím/.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k řešení problémů

Kompetence personální, sociální

9. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Práce jako lidská činnost

1. Charakteristika

Hra, učení a práce jsou základní druhy lidské činnosti důležité ve vývoji osobnosti. Práce je cílevědomou činností, která vede k uspokojení lidských potřeb, vytvoření statků a služeb, které v životě využíváme. Hra je pro děti přirozená, učení si osvojují od útlého věku a upevňují svůj vztah k němu v průběhu školní docházky a práce je dalším životním krokem, následujícím po ní.

2. Cíle a metody

Cílem této oblasti je pochopení důležitosti práce v našich životech. Pomoci dětem, aby rozvíjely své schopnosti a nadání a jejich uvědomění si - s cílem získat v budoucnosti práci, která bude bavit, naplňovat a uspokojovat jejich základní potřeby. Důležité je také uvědomění si, že bez lidské práce by neexistovaly ani služby, které mají rádi – že práce jednotlivců je důležitá. Využívanými metodami může být diskuze, kdy diskutujeme o dětských snech o jejich budoucí práci, jejich podpora, ale i hra na povolání.

3. Kompetence

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Základní pracovní dovednosti v běžném životě

1. Charakteristika

Rozvíjíme nenáročným a zajímavým způsobem manuální zručnost žáků a podnítíme jejich zájem o tvořivou činnost. Využíváme materiály dostupné pro všechny žáky, rozvíjíme jejich sebeobsluhu a samostatnost. Naučíme žáky základním pracovním dovednostem a návykům a při praktických činnostech je upevňujeme. Respektujeme individuální schopnosti žáků, vedeme je k estetičnosti, tvořivosti a vztahu k práci.

2. Cíle a metody

Cílem je naučit žáky vztahu k vlastnoručně vytvořenému výkresu, výrobku, hodnocení své činnosti a rozvíjení jemné motoriky. Dokončení započatých prací, uklízení a udržování pořádku na svém pracovním místě. Také je učíme dbát o své zdraví, bezpečnost, účelně trávit svůj volný čas a vybrat si činnosti podle svých dispozic.

Metody. Získání potřebných vědomostí a dovedností děláme zábavnou formou pomocí her a soutěží. Stříháme, lepíme, vyřezáváme, modelujeme. Necháváme dostatek času k dokončení činnosti, tolerujeme horší kvalitu zpracování výrobků. Oceňujeme snahu. Pracujeme se stavebnicí podle plánu nebo podle své fantazie. Vymýšlíme a tvoříme drobné dárky pro sebe, kamarády, rodinu. Uplatňujeme zásady bezpečnosti při všech činnostech, připravujeme a uklízíme pomůcky a materiál po každé činnosti.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k řešení problémů

Kompetence k trávení volného času

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Obory lidské činnosti a jejich profesní uplatnění

1. Charakteristika

Člověk je tvor družný, žijící ve společenském uskupení, čili společnosti, kdy osoby žijí ve skupině na ohraničeném území a dodržují společně ustanovené normy. Aby byla společnost zdravá a prosperující, je třeba, aby lidé v ní spolupracovali a dělili se o práci tak, aby jejich činnosti byli co nejvíce různorodé, přinášející užitek a uspokojení všem v daném společenství. Je proto třeba podporovat v žácích přirozenou touhu po kooperaci, uplatnění a profesní orientaci.

2. Cíle a metody

Mezi cíle vychovatelek patří snaha vzbudit v žácích kladný vztah k práci, ve které mohou vidět příležitost k seberealizaci. Dále osvojení si pracovních dovedností a návyků. Také naučit žáky pracovat s různými vhodnými nástroji a pomůckami.

Kromě toho vychovatelky usilují o rozvoj manuálních schopností a kreativity žáků, které mohou nadále uplatňovat při vlastních činnostech. Toto vše patří do složky vzdělávání, které je nezbytné pro uplatnění jedince v životě a společnosti.

Metody, kterých vychovatelky využívají k naplnění svých cílů je celá řada. Patří mezi ně například nejrůznější výtvarné techniky a pracovní činnosti, debaty na téma povolání a práce, projektové dny, a jiné.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problému

Kompetence k trávení volného času

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Organizace a plánování

1. Charakteristika

Organizace a plánování jsou nezbytnou součástí pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti, pomáhá k efektivnímu využití času.

2. Cíle a metody

Ve školní družině máme nastavený denní režim, jednotlivé činnosti během dne mají danou časovou dotaci. Děti vedeme k tomu, aby byly schopné efektivně využít čas na určitou aktivitu. Navazujeme na školní výuku, procvičujeme s dětmi hodiny. Povídáme si o denním režimu, co děláme v určitou denní dobu a kolik času na to potřebujeme. Stanovujeme se si s žáky krátkodobé a dlouhodobé cíle a provádíme jejich vyhodnocení. Vyprávíme si o ročních obdobích, měsících, dnech. Různé pracovní činnosti vytváříme s ohledem na co nejnižší spotřebu materiálů, aby nedocházelo k plýtvání.

3. Kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Dětská finanční gramotnost

1. Charakteristika

Finanční gramotnost je soubor znalostí a dovedností, které člověku umožňují porozumět financím a správně s nimi zacházet v různých životních situacích. Finanční gramotnost je celoživotní studium, které nikdy nekončí a do kterého se vyplatí především u dětí investovat dostatek času. Naučit je hospodařit s penězi tak rozhodně nepatří jen do kategorie rodičovských povinností.

Již na prvním stupni základní školy by žák měl mít základy finanční gramotnosti, tzn., že by měl vědět, že peníze představují určitou hodnotu, že za všechno je třeba zaplatit, a to různé částky.

Jen finančně gramotný občan se později orientuje v problematice peněz a cen, je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace.

2. Cíle a metody

Hlavním pedagogickým cílem je vysvětlit žákům s ohledem na jejich věkové složení rozdíl mezi finanční gramotností peněžní, cenovou a rozpočtovou.

Základní situační a inscenační metodou je využití hry na obchod. Zprvu žáci ještě neumí počítat nebo umí jenom základní počty, proto je hra více o principech nakupování než o počítání, seznamují se však s bankovkami a jejich nominálními hodnotami. Při práci využíváme i didaktické hry, jejichž prostřednictvím se žáci seznamují i s dalšími pojmy: funkce a hodnota peněz; banka, bankomat, platební karta; majetek a vlastnictví; hospodaření – spoření, základní principy a pravidla; hospodaření – osobní rozpočet; půjčka za úplatu (úrok) – základní princip půjčování a úroku.

V blízkém okolí školy pak navštívíme poštu i bankovní úřad, kde teoretické pojmy proměníme v praktické zkušenosti.

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Začlenění průřezových témat

Žáci ze ŠD se zapojují do aktivit celé školy, a tím splňují průřezová témata obsažená v ŠVP ZŠ SNP „Dovolte mi učit se“.